

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Špela Lobe

**Primerjalna analiza dnevnoinformativnih oddaj na Televiziji
Slovenija in BBC-ju**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2014

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Špela Lobe

Mentorica: red. prof. dr. Breda Luthar

**Primerjalna analiza dnevnoinformativnih oddaj na Televiziji
Slovenija in BBC-ju**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2014

Primerjalna analiza dnevnoinformativnih oddaj na Televiziji Slovenija in BBC-ju

Javni RTV servisi imajo poslanstvo zagotavljanja informiranosti državljanov, kulturno bogatenje gledalcev ter posredovanje točnih, raznovrstnih in kakovostnih informacij, zavezani pa so predvsem javnemu interesu. Dosledno spoštovanje teh standardov je odvisno predvsem od uredniške politike, tudi javne televizije pa se vedno bolj nagibajo k tabloidizaciji. Kljub temu, da je ideal televizijskih novic, da so čim bolj objektivne, poročanje pa čim bolj neosebno, sta novinarski in voditeljski diskurz v določeni meri zelo subjektivna, dogodki pa ne govorijo povsem sami zase. Poskušala sem opredeliti televizijske novice, pojem tabloidizacije in njene značilnosti ter pomen javnega servisa. S pomočjo teoretskih konceptov sem izbrala nekaj značilnosti tabloidizacije, ki sem jih opazovala pri novicah dveh javnih televizij: BBC-ja in Radiotelevizije Slovenija. S kvalitativno metodo raziskovanja sem opazovala predvsem novinarski in voditeljski diskurz, komunikacijo med voditeljem in novinarjem ter poročanje o tako imenovanih »osebnih zgodbah« ljudi, ko gre za javne zadeve. Ugotovila sem, da je ključna razlika med obema televizijama v voditeljskem diskurzu, ki je v BBC-jevih novicah bolj standardiziran in premore manj značilnosti tabloidizacije. Na splošno pa so ugotovitve pokazale, da se dnevnoinformativne oddaje obeh televizij pri poročanju ne morejo popolnoma izogniti opazovanim značilnostim tabloidizacije.

Ključne besede: televizijske novice, tabloidizacija, novinarski diskurz, voditeljski diskurz, osebne zgodbe.

Comparative analysis of news programmes on Radiotelevizija Slovenija and BBC

Public service broadcasting has a mission of ensuring that citizens are informed and culturally enriched. It has to present accurate, diverse and qualitative information and, above all, the organization is committed to the public interest. A consistent respect of these standards depends primarily on the editorial policy. Public television is gradually becoming more inclined towards tabloidization. Despite the fact that the ideal of any news is objectivity and that the media coverage should remain as impersonal as possible, the journalistic discourse and the discourse of a television presenter happen to be quite subjective, while the events no longer speak for themselves. In my thesis I tried to define news programmes, the concept of tabloidization and its characteristics and the meaning of public service broadcasting. With the help of theoretical definitions I have chosen a few characteristics of tabloidization and applied those to the news programmes of two public broadcasting organizations: BBC and Radiotelevizija Slovenija. With a qualitative method of research I observed the journalistic discourse and the discourse of a television presenter, the communication between the television presenter and the journalist, and the manner of presenting the so-called "human interest stories". I have come to the conclusion that there is a key difference between the two public broadcasting organizations when it comes to the discourse of a television presenter, which has a higher degree of standardization and is less prone to tabloidization in the BBC news. However, the basic findings show that in the process of media coverage the news programmes of both organizations cannot avoid the characteristics of tabloidization.

Key words: news programmes, tabloidization, journalistic discourse, discourse of a television presenter, human interest stories.

ZAHVALA

Za prijazno in dosledno pomoč pri pisanju diplomske naloge se zahvaljujem redni profesorici dr. Bredi Luthar.

Zahvala tudi družini in prijateljem za potrpežljivost in spodbudo.

KAZALO

1 UVOD IN RAZISKOVALNO VPRAŠANJE	6
2 TELEVIZIJSKE NOVICE	8
3 TABLOIDIZACIJA	9
4 ZNAČILNOSTI TABLOIDOV	13
5 JAVNA TELEVIZIJA.....	14
6 METODOLOGIJA.....	16
6.1 METODA RAZISKOVANJA.....	17
6.2 VZOREC.....	17
6.3 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA.....	17
7 ANALIZA IN PRIMERJAVA.....	19
7.1 VODITELJSKI DISKURZ	19
7.2 KRAMLJAJOČI DISKURZ MED VODITELJEM IN NOVINARJEM TER VLOGA »REPORTERJA DETEKTIVA«	23
7.3 »ČLOVEŠKE ZGODBE« IN PERSONIFIKACIJA NOVINARSKEGA DISKURZA.....	26
8 SKLEP: TELEVIZIJSKE NOVICE OBEH JAVNIH TELEVIZIJ VSEBUJEJO NEKATERE ELEMENTE TABLOIDIZACIJE.....	29
9 LITERATURA.....	33
PRILOGI	36
PRILOGA A: BBC.....	36
PRILOGA B: TELEVIZIJA SLOVENIJA	40

1 UVOD IN RAZISKOVALNO VPRAŠANJE

V večini držav po svetu se vedno bolj nagibajo k zabavnemu in tržnemu modelu novic (Curran in drugi 2009, 6), prehod od novic in informiranja k poudarku na zabavi pa se še posebej pozna v državah, kjer poznajo javno radiotelevizijo, ki je imela vedno določeno poslanstvo, ki ga je morala izpolnjevati, pravita Sparks in Tulloch (Sparks in Tulloch 1998, 10). V borbi za gledanost tudi javne televizije vedno bolj posegajo po prijemih komercialnih televizij in, tako kot slovenska RTV, se z očitki o komercializaciji in tabloidizaciji srečuje tudi britanski BBC (Laban 2007, 16). Javna televizija se v svoji komunikativni dinamiki poljubno spreminja od informativnega k tabloidnemu žurnalizmu, tako kot se menjajo voditelji, torej z nejasno predstavo institucije o tem, kakšna shema novic naj bi ji rabila za zgled (Luthar 2012). Langer v svoji knjigi govori o tem, da zaznavamo vedno več informativnih programov, za katere bi v resnici težko rekli, da vključujejo novice oziroma novičarske zgodbe (Langer 1998, 29). Da popularni in tabloidni mediji na sploh v medijskem prostoru naraščajo ter jih je vedno več, ugotavljata tudi Dahlgren in Sparks, pri tem pa se sprašujeta, kaj naj ob tem šteje kot novinarstvo (Dahlgren in Sparks 1998, 8). V primerjavi s tradicionalnimi novicami, ugotavlja Lutharjeva, se v televizijskih tabloidih spreminja predvsem komunikativna dinamika. Novice namreč še vedno podajajo informacije, vendar so kombinacija kramljanja, informiranja, komentiranja, melodrame in vizualnega spektakla (Luthar 1998, 18).

Tudi pri nas se, ne le na komercialnih televizijah, ki jih je v našem medijskem prostoru vedno več, ampak tudi na javni televiziji zazna vedno več nagibanja k nekaterim elementom tabloidizacije. Uvrščanje novic z zabavno tematiko, usmerjenih v družbo, poročanje o črni kroniki, vedno manj resnih analitično-političnih novic in novic o širših javnih problemih, pomen grafične podobe in drugih vizualnih efektov, način podajanja novic, ki vedno bolj vsebujejo tudi moralno sodbo, kramljajoči diskurz in poudarjanje vloge tako imenovanega »reporterja detektiva«. To je le nekaj značilnosti, ki jih lahko vedno pogosteje opazimo na vseh televizijah, tudi javnih. V svoji nalogi se bom osredotočila predvsem na novinarski in voditeljski diskurz ter na poročanje o »osebnih zgodbah«, predvsem kadar gre za poročanje o sicer povsem javnih zadevah.

Diplomska naloga bo sestavljena iz teoretičnega dela, kjer bom opredelila televizijske novice, tabloidizacijo in javni servis, ter primerjalne analize, kjer bom primerjala način podajanja in novice dveh javnih televizij: slovenske in britanske. Raziskava bo kvalitativna, s pomočjo

teoretskih konceptov pa bom poskušala primerjalno analizirati stopnjo tabloidizacije. Pri tem bodo moja raziskovalna vprašanja naslednja:

- Kakšen je voditeljski diskurz ter kako novice napovedujejo voditelji v studiu,
- Ali voditelji kramljajo z novinarji, ki poročajo s terena in ali se v oddajah uporablja diskurz, ki daje novinarju vlogo tako imenovanega »reporterja detektiva«,
- Ali novinarji uporabljajo tako imenovane »človeške zgodbe« za poročanje o javnih zadevah.

V analizi in primerjavi oddaj bom ugotavljala, ali značilnosti tabloidizacije najdemo v dnevnoinformativnih oddajah Radiotelevizije Slovenija in v dnevnoinformativnih oddajah BBC-ja. Ker raziskava ne bo kvantitativna, bom glede na svoje predpostavke v oddajah iskala morebitne že prej omenjene značilnosti, podprte s teoretskimi koncepti. Voditeljski diskurz bom opazovala na podlagi branih napovedi, v njih bom iskala metafore, pregovore, upovedovanje v prvi osebi množine, uporabo besede »seveda« ter povezovanje sicer vsebinsko nepovezanih novic. Voditelji se vedno večkrat nagibajo tudi h kramljajočemu diskurzu ter uporabljajo način komunikacije, ki daje novinarju vlogo reporterja detektiva, kot pravi Lutharjeva (Luthar 1998, 34). Zato bom opazovala voditeljski diskurz napovedovanja poročevalca s terena, hkrati pa bom pozorna še na diskurz novinarja pri poročanju. Pri tem bom pozorna predvsem na komunikacijo med njima. Novinarji poročila o javnih zadevah večkrat začenjajo s »človeškimi zgodbami«, kot ugotavljajo ter obenem problematizirajo nekateri avtorji (Milosavljevič 2003, 15; Laban 2007, 157; Curran in drugi 2009, 9; Meijer v Laban 2007, 157), zato bom v obeh oddajah poiskala primere takih zgodb, to pa predvsem takrat, ko gre za poročanje o javnih zadevah.

Moja raziskovalna vprašanja so torej večinoma povezana z diskurzivnimi elementi tabloidizacije. Predvsem pri poročanju o »osebnih zgodbah« ne bom pozorna le na diskurz, temveč tudi na vizualne elemente, kot so bližnji plan in čustveni prizori. Sicer pa bosta, kot že rečeno, predmet mojega opazovanja predvsem voditeljski in novinarski diskurz.

Zgoraj naštete primere bom iskala v oddajah dveh javnih televizij, zato bom poskušala v sklepu način poročanja obeh televizij tudi primerjati ter povezati s konceptom javne televizije. Vse predpostavke medtem temeljijo na teoretskih konceptih, ki jih bom opredelila v prvem, teoretičnem delu naloge.

2 TELEVIZIJSKE NOVICE

Številni avtorji (npr. Fiske in Hartley 2005; Hoggart 2004) se ukvarjajo z vprašanjem, kakšno realnost lahko mediji oziroma televizijske novice pravzaprav sploh ponudijo publiki.

Televizija je centraliziran sistem pripovedovanja zgodb. Je del našega vsakdana, njena drama, oglasi, novice in ostali programi pa v naše domove prinašajo koherentna sporočila. Kljub temu, da je naša družba zelo heterogena, dobivamo s televizijskimi sporočili precej homogena sporočila, televizija pa je tako postala glavni skupni vir socializacije in vsakdanjih informacij (Gerber in drugi v Cartee 2005, 18). Televizija torej ustvarja neko svojo realnost, njen vpliv pa se kaže tudi v širšem kontekstu. Televizija ima posebno sposobnost, pravi Bourdieu, da povzroči t.i. »učinek realnosti«. Lahko nam nekaj prikaže in nas prepriča, da je to tudi res. Bourdieu na primer pravi celo, da televizija predpisuje družbeni svet. Po njegovem televizija postaja razsodnica o tem, kdo bo lahko vstopil v družbeno in politično življenje (Bourdieu 2001, 7–8). Televizijski svet se nedvomno razlikuje od realnega družbenega sveta, pravita Fiske in Hartley, kljub vsemu pa sta omenjena svetova na nek način povezana. Televizija tako ne predstavlja manifestirane aktualnosti, temveč simbolično odseva strukturo vrednot in odnosov (Fiske in Hartley 2005, 11). Novice niso dogodek sam po sebi, brez informativne vrednosti, ampak poročilo o tem dogodku. So diskurz, oblikovan v smiselno zgodbo, še dodaja Hartley (Hartley 1982, 11). Zakaj novice vendarle niso neposreden odraz realnosti, s primerom odlično ponazori Hoggart. Obstaja namreč predpostavka, da bo vsak večer, do objave osrednjih novic, dovolj dogodkov, ki jih bodo uredniki lahko uvrstili med osrednje novice. Kot vemo, pa temu ni vedno tako. Tako uredniki z načinom izbora in uvrščanjem novic strukturirajo realnost (Hoggart 2004, 54). Novice so kulturna in socialna institucija, narejene so iz besed in podob. Do nas pridejo kot že prej obstoječ diskurz neosebne socialne institucije, ki je hkrati tudi industrija. Diskurz novic je večkrat podoben televizijski fikciji in je postavljen v širši kontekst televizijskega diskurza. Obstoječe dogodke in dejstva novice spremenijo v prepoznaven produkt, ki ga publika sprejme kot domačega (Hartley 1982, 4–7). Novice zavzemajo pomemben prostor tudi v neformalnih pogovorih, pomen pa dobijo šele v odnosu z ostalimi institucijami in diskurzi (Hartley 1982, 9). Hartley sicer televizijo kritično obravnava glede na učinke, ki jih ima. Novice ne dobijo pomena preko poročanja o svetu, ampak preko sistema znakov, v katere je zakodiran; to ne pomeni, da ni sveta »tam zunaj«, ampak da je institucija televizije konstruktor realnosti (Hartley v Langer 1998, 29). Ne glede na to, kako dober namen imajo, novice nikoli ne morejo vsebovati nevtralnega in

nepriistranskega ogledala sveta, saj je dejansko nemogoče vedno upoštevati prav vse aspekte in vse plati zgodbe (Hodkinson 2001, 128).

Avtorji se tako sprašujejo, v kolikšni meri televizijske novice sploh lahko objektivno podajajo realnost. Kot lahko ugotovim že po definiciji, se to težko zgodi v popolnosti. Poročila imajo sicer tri ključne elemente: bralca novic (na začetku uokvirira dogodek, zagotavlja povezavo med ostalimi elementi in temo na koncu zaokroži), korespondenta ali komentatorja (dogodek postavi v kontekst in razloži njegov pomen) in filmsko reportažo (predstavi podobe in aktualnosti iz »tam zunaj«). Vizualno gledano ima novinarska zgodba 4 načine predstavitve: bralec novic in korespondent, grafika, nominacija in aktualnost (»voice-over«, »stakeout« in anketa). Verbalna struktura po drugi strani sestoji iz institucionalnih in prisvojenih ali zunanjih glasov. Institucionalni glasovi so popolnoma naturalizirani glasovi voditelja, korespondenta in poročevalca s terena. Njihovo sporočanje daje iluzijo popolne transparentnosti. Realnost se »pojavi« skozi to, kar povedo. Njihov način pripovedovanja vsebuje več konvencionalnih struktur, ki se stalno ponavljajo (Hartley 1982).

Lanson in Croll Foughtova v svoji knjigi opredelita naslednje dejavnike, po katerih naj bi novice dobile svoje mesto pri poročanju. Neobičajno naredi novico, pravita, prav tako konflikti. Dogodki, ki so se zgodili pred kratkim in v neposredni bližini, so prej uvrščeni med novice. Naslednja kriterija sta torej časovna bližina in neposredna bližina. Še bolj se poroča o zvezdnikih – prominenca je torej pomemben kriterij za uvrstitev zgodbe v novice (Lanson in Croll Fought 2002, 6–7). Kdaj zgodba ali dogodek postaneta novica, oziroma sta uvrščena v informativno oddajo, se je z leti precej spremenilo. Nekateri kriteriji ostajajo enaki, vendar pa danes gledalci vedno bolj želijo »novice, ki jih lahko uporabijo« in »novice, ki razložijo, kako se svet spreminja« (Lanson in Croll Fought 2002, 7).

3 TABLOIDIZACIJA

Še posebej v državah, kjer poznajo javno radiotelevizijo, se prehod od novic in informiranja k zabavi vidno pozna (Sparks in Tulloch 1998, 10). Da se javne televizije v večini držav po svetu vedno bolj nagibajo k zabavnemu in tržnemu modelu novic, ugotavlja tudi Curran (Curran in drugi 2009, 6). Lutharjeva pa pravi, da se trendom tabloidizacije vedno bolj podreja tudi javna televizija, medtem ko je bil televizijski dnevnik včasih precej bolj strogo ločen od ostalih televizijskih žanrov (Luthar 1998, 7–8).

Ta trend se je začel v 80. letih prejšnjega stoletja, zanj pa so trije glavni razlogi: multiplikacija medijev v zasebni lasti, slabitev predpisov za komercialne medije in zmanjšanje publike ter vpliva javnih medijev (Curran in drugi 2009, 6). Razlog je najverjetneje tudi v siceršnjem naraščanju popularnega in tabloidnega tiska, pri čemer se poraja vprašanje, kaj naj šteje kot novinarstvo (Dahlgren in Sparks 1992, 7). Popularni tisk se oblikuje in je odvisen tudi od komercializacije novinarstva. Dahlgren in Sparks se tako sprašujeta še, kako vrednotiti novinarstvo in novinarje, ki ne poročajo več po klasičnih pojmovanjih novinarstva (Dahlgren in Sparks 1998, 8). Sporočila, ki jih posredujejo novice, ne morejo povsem odločati o tem, kaj naj si ljudje mislimo, lahko pa zelo dobro poskrbijo, o čem naj razmišljamo. Posledica tega je, da novice tako ustvarjajo homogenizacijo popularne kulture (Cohen v Cartee 2005). Ne le, da smo odvisni od tega, kar medijske organizacije odločijo je vredno objave, tudi znotraj poročanja obstaja uokvirjanje neke teme, kar pomeni proces, v katerem komunikacijski vir definira in konstruira politični problem ali neko javno stvar naredi kontroverzno (Nelson in drugi v Cartee, 24).

Lutharjeva ugotavlja, da so televizijske novice pri nas vedno manj ločene od drugih televizijskih žanrov. Danes so novice in njihovi voditelji del t.i. »show business-a«. Novice, kot posredovanje informacij in obveščanje, je nadomestil model novic stiliziranega razvedrila in družabne situacije. Podajanje novic se vedno bolj oblikuje v kramljajoči diskurz, melodramo, vizualni spektakel in retorično simulacijo dramatskega konflikta (Luthar 2012). Tudi Bennett (v Langer 1998, 3) govori o »dramskem scenariju« novic in ga povezuje z borbo za gledanost, kot posledico po izpostavlja zabrisane meje med novicami in zabavo. Postman in Powers (v Langer 1998, 3) še bolj slikovito najdeta skupne značilnosti »obstranske pustne predstave« in novic. Oboje namreč po njunem mnenju ponuja skušnjave in vabe, da bi dosegla takojšnji in močan emocionalen odziv občinstva in tako obdržala njegovo pozornost (Postman in Powers v Langer 1998, 3).

Glavna strategija sodobnega televizijskega novinarstva je močno kognitivno in emocionalno vključevanje gledalca, piše Vesna Laban (Laban 2007, 154). Televizijska novinarska besedila, verbalno in vizualno upovedana v pripovednem kronološkem slogu z začetkom, jedrom in zaključkom, so uresničitev težnje televizijskih dnevnoinformativnih oddaj po narativnosti in tematski povezanosti (Laban 2007, 155). Zaradi konvencionalne narave dnevnoinformativnih oddaj večina televizijskih besedil temelji na prikazovanju in pojasnjevanju sveta kot niza konfliktov. Upovedovanje na način dramatiziranja in predstavljanja dveh konfliktnih interesov je pri nas še posebej opazno pri oddaji komercialne televizije 24 ur, je pred nekaj

leti pisala Vesna Laban (Laban 2007, 155). Danes bi lahko najverjetneje v to kategorijo uvrstili še nekatere novo nastale dnevnoinformativne oddaje starih in novih komercialnih televizij. Tudi javna televizija se vedno bolj poslužuje podobnega upovedovanja, ugotavlja Lutharjeva. Javna televizija se sicer občasno podreja prej omenjenim trendom, obenem pa se v svoji komunikativni dinamiki poljubno spreminja od informativnega žurnalizma k tabloidnemu žurnalizmu, tako kot se menjajo voditelji – z nejasno predstavo institucije o tem, kakšna shema novic naj bi ji rabila za zgled (Luthar 2012).

Tabloidni slog novic namesto srednjega, izobraženega razreda veliko bolje naslavlja podrejene razrede, zato je postal komercialno precej uspešnejši. Tabloidne novice skrbijo za tako imenovano »kroženje popularnega znanja«. Popularno znanje je tisto, kar je ustvarjeno in uporabljeno s strani družbenih formacij z omejenim dostopom do struktur moči in z bitko za nadzor nad trenutnim stanjem vsakdanjega življenja. Subjekt takega poročanja je pravzaprav na križišču med javnim in zasebnim življenjem. Slog poročanja je senzacionalen, večkrat skeptičen, moralističen, ton poročanja pa populističen. Način se skorajda ne razlikuje od načina poročanja v fiktivnih in dokumentarnih žanrih (Fiske v Glynn 2004, 6). Ali nimajo morda televizijske novice precej podobnega pogleda na svet kot televizijske drame in limonade, se sprašuje tudi Hartley (Hartley 1982).

Glynn slog tabloidnih novic opisuje kot čustven in melodramatičen. Vsebuje namreč ironijo, parodijo in širok humor. Upira se objektivnosti in kritični distanci in je visoko multidiskurziven. Bizarno in deviantno je center poročanja. Osredotoča se na tiste, ki so večkrat marginalizirani v običajnih novicah. Večkrat je žaljiv do okusa visokih in srednjih slojev pa tudi do t.i. »moškega okusa« (Glynn 2004, 7). Colin Sparks pa take novice opredeljuje kot medij, ki malo pozornosti posveča politiki, ekonomiji in družbi, toliko več pa športu, škandalom in zabavi. Relativno veliko pozornosti posveča zasebnemu življenju ljudi, tako zvezdnikov kot normalnih ljudi. V tem kontekstu Milosavljevič ganljivko, oziroma človeško zgodbo (»human interest story«), uvršča med ključne elemente tabloidov, kjer osrednji položaj zasedajo dogodki, ki vključujejo posameznike ali skupine, ne pa samega problema (Milosavljevič 2003, 15). Resno novinarstvo, ki želi ljudi informirati o splošnem dobrem, in dobičkonosno novinarstvo, ki daje ljudem zabavo, sta danes v konstantnem boju (Sparks in Tulloch 1998, 9).

Velik del informativnega programa bi težko označili kot »novičarske zgodbe«, ugotavljata Bonney in Wilson, informativno oddajo pa tako poleg dejanskih novic sestavljajo še naslovi,

različni poudarki, napovedniki, oglasi, šport, vreme, ipd. (v Langer 1998, 29). Langer v svoji knjigi govori o »ostalih novicah«, ki vključujejo novice o požarih, nesrečah, lepotnih tekmovanjih, zvezdnikih, konjičkih, itn. Take trivialne novice bodo, pravi Langer, občinstvo odvrnilo od intelektualne aktivacije (Langer 1998, 29). Zato take vsebine v novice sploh ne bi smele biti vključene, menijo nekateri avtorji (Nordenstreng v Langer 1998, 4), saj za občinstvo niso relevantne v intelektualnem smislu, poleg tega pa trivialne vsebine občinstvo odvrtačajo od pomembnih in relevantnih problemov.

Podobno delitev novic na manj resne in bolj resne najdemo še pri nekaterih avtorjih. Curran in drugi govorijo o tako imenovanih »trdi in mehki novicah«. Trde novice so novice o politiki, ekonomiji, javni administraciji, znanosti, tehnologiji in s temi temami povezane zgodbe. Mehke novice pa so novice o zvezdnikih, t.i. »human interest stories«, športu in drugih zabavnih novicah (Curran in drugi 2009, 9).

Danes so novice in njihovi voditelji del »showbusiness-a«. Obveščanje in posredovanje informacij je nadomestil model novic stiliziranega razvedrila in družabne situacije, informiranje je postalo drugotnega pomena, novice stremijo k temu, da bodo dramatične, napete in zabavne, zato je med novicami moč najti vse več resničnih človeških dram. Dogodki in novice so upovedani, kot moralna dilema, naloga novic pa je moralna sodba o svetu. Dogodki so upovedani znotraj referenčnega okvira osebne izkušnje in zdravega razuma, voditelj je osebnost, ki ji verjamemo; ne zaradi teže argumentov, ampak zaradi karizme in domnevne poštenosti, medtem ko zabavne novice nadomeščajo politične. Vse to velja ne le za komercialne, pač pa tudi za javne televizije (Luthar 1998, 7–8).

Novice so mešanica subjektivnega in objektivnega načina prezentacije, pri subjektivizaciji novinarstva pa veliko vlogo igrajo bralci novic. Po definiciji namreč objektivno podajanje novic zahteva anonimnost in neopaznost pripovedovalca, z drugimi besedami torej transparentnost naracije; dogodki naj govorijo sami zase. Teletabloidi pa potrebujejo pripovedovalca, ki bo zagotavljal verodostojnost in tako so voditelji oddaj postali »objekt trženja« in bolj ali manj karizmatični lokalni zvezdniki ali nacionalni »supersubjekti« (Luthar 1998, 10).

V primerjavi s tradicionalnimi novicami se v televizijskih tabloidih spreminja predvsem celotna komunikativna dinamika. Novice še vedno prinašajo informacije, vendar so kombinacija kramljanja, informiranja, komentiranja, melodrame in vizualnega spektakla. Za kramljajoč diskurz so značilni dialogi med voditelji ter povezovanje dveh v resnici povsem

ločenih zgodb. S tem pripovedovalci vzdržujejo iluzijo narativne povezanosti med različnimi področji realnosti (Luthar 1998, 18).

4 ZNAČILNOSTI TABLOIDOV

Kot glavne značilnosti tabloidov Lutharjeva omenja naslednje elemente:

1. Informiranje je drugotnega pomena za gledalce zabavnih novic. Družabno priložnost definirajo ikonografska podoba novic, vizualna stilizacija, parasocialni odnos voditeljev z namišljenimi gledalci in zdravorazumske retorične figure.
2. Dogodki so upovedani kot moralna dilema in vsebujejo moralne sodbe.
3. Dogodki so upovedani znotraj referenčnega okvira zdravega razuma in osebne izkušnje.
4. Voditelj je s pojavljanjem v drugih medijih vzpostavljen kot osebnost, ki mu gre verjeti in zaupati, ki za nas interpretira svet, njegova karizma in poštenost sta vir naše vere v verodostojnost novic.
5. Zabavne novice nadomeščajo zgodbe o politiki z zgodbami o družbi (Luthar 1998, 7–8).

Kot že omenjeno, so novice mešanica subjektivnega in objektivnega načina prezentacije, pri subjektivizaciji novinarstva pa veliko vlogo igrajo bralci novic. Teletabloidi namreč potrebujejo pripovedovalca, ki bo zagotavljal verodostojnost in tako so voditelji oddaj postali »objekt trženja« in bolj ali manj karizmatični lokalni zvezdniki ali nacionalni »supersubjekti« (Luthar 1998, 10). Novo vlogo pogosto prevzemajo tudi novinarji, ki poročajo s terena, voditelji pa pri tem pogosto uporabljajo diskurz, ki daje vtis, da je novinar na terenu dejansko stalno na lovu za informacijami. Ti novinarji prevzemajo tako imenovano vlogo »reporterja detektiva«, ki nosi tudi vlogo posrednika med dobrim in zlim, poštenim in krivičnim, posameznikom in institucijo (Luthar 1998, 22).

V primerjavi s tradicionalnimi novicami se v televizijskih tabloidih spreminja predvsem celotna komunikativna dinamika. Težava ni v tem, da novice ne bi več prinašale informacij, vendar pa diskurz ni brezoseben in popolnoma objektivni – novice so, poleg informiranja, tudi kombinacija kramljanja, melodrame in vizualnega spektakla, značilni so dialogi med voditelji in povezovanje ločenih zgodb. S tem pripovedovalci vzdržujejo iluzijo narativne povezanosti med različnimi področji realnosti (Luthar 1998, 18). Način branja ni odsoten in

objektiven, ampak bolj subjektiven in interpretativen, tak, ki interpretira dvom ali gotovost (Laban 2007, 160). Na tradicionalnih novicah so obrazni in glasovni kodi mnogo bolj objektivizirani, nedramatizirani in nevtralni ter se praviloma ne spreminjajo, ko prihaja do tematskih ali geografskih premikov v posredovanju novic (Luthar 1998, 31–32).

Glynn tako tabloidni slog novic opredeljuje kot čustven in melodramatičen, vsebuje pa ironijo, parodijo in širok humor, upira se objektivnosti in kritični distanci in je multidiskurziven (Glynn 2004, 7). Danes večinoma velja, da novinarji uporabljajo populistične tehnike, pravi Lutharjeva, kot so dramtizirana oziroma melodramtizirana uporaba glasu, narativno povezovanje ločenih novic, kramljanje ter spremembe v uporabi diskurza, ko prehajajo od »bolj pomembnih« področij realnosti k »manj pomembnim« (Luthar 1998, 31–32). Poleg tega je opazna tudi uporaba metafor in metonimij, o čemer pišeta že Hartley in Fiske, široko gledano pa metafora pomeni prenos ali premik pomena od dejanskega znaka (torej zvoka, besede ali podobe) k mentalnemu konceptu tega pomena (Fiske in Hartley 2005, 31).

Novinarski diskurz je vedno bolj oseben in temu lahko rečemo personifikacija novinarskega diskurza. V ospredje prihajajo ganljive pripovedi človeka in njegovih občutkov namesto upovedovanja abstraktnih podob in zvoka (Laban 2007, 157). Take zgodbe lahko pomenijo izgubo širšega družbenega konteksta ter zožanje teme na zasebno področje (Meijer v Laban 2007, 157). Podoben dvom v take zgodbe izražata tudi Ekstrom in Hallin (v Laban 2007, 157) ter opozarjata na možnost popačene, poenostavljene prezentacije dogodka, ki je v resnici večplasten. Bennet (v Laban 2007, 157) pa je prepričan, da tak način poročanja pri občinstvu povzroča pasivno vlogo opazovalca. Nekateri drugi avtorji do »človeških zgodb« ali tako imenovanih »human interest« zgodb niso tako kritični in menijo, da s takimi novicami mediji ohranijo interes občinstva, poleg tega pa močna središčna oseba pomaga gledalcu razumeti zgodbo (Laban 2007, 157).

5 JAVNA TELEVIZIJA

V Uradnem listu Republike Slovenije je na naslednji način zapisano, kakšno poslanstvo ima javni RTV servis v Sloveniji:

Radiotelevizija Slovenija je javni zavod posebnega kulturnega in nacionalnega pomena. Opravlja javno službo na področju radijske in televizijske dejavnosti, določeno s tem zakonom, z namenom zagotavljanja demokratičnih, socialnih in

kulturnih potreb državljanek in državljanov Republike Slovenije, Slovenk in Slovencev po svet), pripadnic in pripadnikov (v nadaljnjem besedilu: pripadnikov slovenskih narodnih manjšin v Italiji, Avstriji in Madžarski, italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji, ter druge dejavnosti v skladu s tem zakonom in Statutom RTV Slovenija ter zakonom, ki ureja področje medijev. (Zakon o Radioteleviziji Slovenija, 1. čl.).

Prav tako se poseben del besedila nanaša na informativne programe:

... zagotavlja verodostojne in nepristranske informativne oddaje, s katerimi celovito obvešča o političnem dogajanju doma in v zamejstvu, o pomembnih dogodkih v preostalih evropskih državah, zlasti članicah Evropske unije, in o pomembnih svetovnih temah tako, da posredovane vsebine omogočajo objektivno javno obveščenost državljanov Republike Slovenije, Slovencev po svetu, pripadnikov slovenskih narodnih manjšin v Italiji, Avstriji in Madžarski, avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji ter romske skupnosti, ki živi v Sloveniji. (Zakon o Radioteleviziji Slovenija, 4. čl.).

Javni servis ima sicer svoje korenine v Veliki Britaniji, britanski BBC pa je javna korporacija, katere poslanstvo je informirati, izobraževati in zabavati publiko. Njen ustanovitelj, lord Reith, je bil prepričan, da mora servis delovati brez oglaševalskega vmešavanja in konkurence, publiko pa je želel zagotoviti koristen program, namesto tistega, kar bi si ga morda izbrala sama. BBC je tako postal model javnega servisa številnih držav po vsem svetu (Hodkinson 2011, 151–152). BBC ima svoje vrednote in poslanstva opisana na svoji spletni strani, kjer je med drugim zapisano, da se BBC drži vrednot, ki želijo doseči misijo informiranja, izobraževanja in zabave. Med drugim navaja, da »zagotavlja visoko kvalitetne novice, najnovejše afere in dejanski, resničen program, ki bo gledalcem, poslušalcem in drugim uporabnikom zagotovil najnovejše in politične probleme« (BBC).

Javni RTV servis sicer Sandra Bašić-Hrvatini opredeljuje kot servis, ki zagotavlja dostop do množičnih komunikacijskih kanalov, oblikuje javni interes, kateremu služi, ter odpira in vzdržuje prostor javne razprave. Temeljna funkcija javnega servisa je namreč v najširšem pomenu služenje javnemu interesu (Bašić-Hrvatini 2002, 13). Javni mediji so pojmovani kot sinonim za institucije kot so BBC, RAI in deželni javni servisi v Nemčiji, ki pa imajo (morda za razliko od našega javnega servisa) sloves in privilegiran položaj, da lahko delujejo kvalitetno (Bašić-Hrvatini 2002, 16). Javni medij določa njegov program in skrb za interese in

potrebe vseh uporabnikov, nadaljuje Bašić-Hrvatinova, po tem pa se razlikuje od komercialnega medija (Bašić-Hrvatin 2002, 78). To pa je zagotavljanje informiranosti državljanov, kulturno bogatenje gledalcev ter posredovanje točnih, raznovrstnih in kakovostnih informacij, ki niso tržno blago, ampak javna dobrina (Brants v Laban 2007, 16).

V Sloveniji, je prepričana Labanova, javna televizija vedno bolj tekmuje s komercialno, podobno kot Brants problematizira delovanje javnih televizij v svetu (v Laban 2007, 16). Javni servis je zavezan in mora služiti javnemu interesu, to pa presega tržne zakone in določila, pravi tudi MqQuail. Kljub temu pa je to splošna predpostavka, ki je odvisna predvsem od uredniške politike; pojavlja se torej dvom v dejansko uresničevanje tega poslanstva (MqQuail 2003, 15). MqQuail na primer problematizira predpostavko, da naj bi javne televizije dosledno sledile svojim standardom. Kakšni so standardi in ali je mogoče v novičarskem diskurzu novic na BBC-ju in Radioteleviziji Slovenija zaznati pomanjkanje standardov in značilnosti tabloidizacije, pa bom preverila v nadaljevanju naloge.

6 METODOLOGIJA

V primerjalni analizi bom ugotavljala, ali značilnosti tabloidizacije najdemo v dnevnoinformativnih oddajah Televizije Slovenija in v dnevnoinformativnih oddajah BBC-ja. V oddajah bom iskala značilnosti tabloidizacije, podprte s teoretskimi koncepti. Voditeljski diskurz bom opazovala na podlagi branih napovedi, v njih bom iskala metafore, stilno zaznamovane besede, povezovanje sicer vsebinsko nepovezanih novic, opazovala bom tudi obrazno mimiko in ton glasu pri branju. Voditelji se vedno večkrat nagibajo tudi k kramljajočemu diskurzu ter uporabljajo način komunikacije, ki daje novinarju vlogo »reporterja detektiva«, kot pravi Lutharjeva (Luthar 1998, 34). Zato bom opazovala voditeljski diskurz napovedovanja poročevalca s terena, hkrati pa bom pozorna tudi na diskurz novinarja pri poročanju. Pri tem bom pozorna predvsem na komunikacijo med njima. Novinarji poročila o javnih zadevah večkrat začenjajo tudi s »človeškimi zgodbami«, kot pravijo nekateri avtorji (npr. Milosavljevič 2003, 15; Laban 2007, 157; Curran in drugi 2009, 9; Meijer v Laban 2007, 157), zato bom v obeh oddajah poiskala tudi primere takih zgodb, predvsem takrat, ko gre v resnici za poročanje o javnih zadevah.

6.1 METODA RAZISKOVANJA

S pomočjo teoretskih konceptov, ki sem jih opredelila v teoretičnem delu naloge, bom v oddajah preverjala ali moje predpostavke držijo. Raziskava bo, kot rečeno, kvalitativna, analiza pa ne bo statistična, ampak eksplorativna, zato pri izboru vzorca ne upoštevam pravila reprezentativnosti.

6.2 VZOREC

Glede na to, da je BBC-jev dnevnoinformativni program precej drugačen od programa Televizije Slovenija, bom poskušala izbrati oddaje, ki so po obliki in konceptu kar najbolj podobne našim. Torej približno pol ure dolge oddaje, ki vključujejo domače in tuje novice. Na podlagi tega bom opazovala oddaje BBC News at Six, BBC News at Nine in BBC News at Ten in sicer iz let 2013 in 2014. Domače novice bom opazovala v oddaji Dnevnik Radiotelevizije Slovenija. Časovni okvir oddaj so letošnje oddaje in sicer od maja 2014 do avgusta 2014. Zaradi precej slabe dostopnosti BBC-jevega arhiva (posamezne oddaje so precej nesistematično dostopne predvsem preko portala Youtube), je vzorec BBC-jevih oddaj manjši od vzorca oddaj Dnevnika: 33 prispevkov oziroma napovedi Dnevnika in 13 prispevkov oziroma napovedi BBC-jevih oddaj BBC News at Six, BBC News at Nine in BBC News at Ten.

6.3 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

1. Kakšen je voditeljski diskurz? Kako novice napovedujejo voditelji v studiu?

Pri tem se bom sklicevala na opredelitev sodobnega novinarskega diskurza in tezo, da so dogodki oziroma novice pri tabloidnem upovedovanju upovedani kot moralna dilema, naloga novic je moralna sodba o svetu, dogodki pa so upovedani znotraj referenčnega okvira osebne izkušnje in zdravega razuma (Luthar 1998, 7–8). Novice še vedno prinašajo informacije, vendar so kombinacija kramljanja, informiranja, komentiranja, melodrame in vizualnega spektakla (Luthar 1998, 18). Pri tem bom upoštevala tako verbalno komponento kot tudi ton glasu in obrazno mimiko, saj predpostavljam, da voditelji vse manj uporabljajo poročevalski in neoseben glas, vedno bolj pa se nagibajo k subjektivnemu in interpretativnemu načinu branja napovedi, kot to v svojem pisanju ugotavlja Vesna Laban (Laban 2007, 160).

Za prepoznavanje tabloidnega načina napovedovanja novic bom uporabila naslednje kriterije:

- Uporaba metafor
- Povezovanje vsebinsko nepovezanih novic
- Uporaba sodb
- Uporaba prve osebe množine
- Uporaba besed, ki izražajo samoumevnost trditve
- Obrazna mimika
- Ton glasu

Iz oddaj Dnevnik in BBC-jevih oddaj bom tako izbrala tiste napovedi voditeljev, ki vsebujejo našteje kriterije. Opredeliti bom poskušala tudi, ali se način vodenja med voditelji Dnevnika in BBC-jevih oddaj razlikuje ter v čem sta si načina podobna, pa tudi ali se diskurz razlikuje med voditelji posamezne oddaje in kaj to pomeni za uredniško politiko.

2. Ali voditelji kramljajo z novinarji, ki poročajo s terena? Ali se v oddajah uporablja diskurz, ki daje novinarju vlogo tako imenovanega »reporterja detektiva«?

V oddajah bom opazovala komunikacijo med voditeljem in novinarjem na terenu. Pri tem se bom sklicevala na predpostavko, da voditelji pogosto uporabljajo diskurz, ki daje vtis, da je novinar na terenu dejansko stalno na lovu za informacijami, kot ta fenomen opiše Breda Luthar (Luthar 1998, 22). Prepoznati bom poskušala diskurz, ki podeljuje novinarju vlogo reporterja detektiva, ki ima glavno posredniško vlogo med dobrim in zlim, poštenim in krivičnim, posameznikom in institucijo (Luthar 1998, 34).

Za prepoznavanje tabloidnega diskurza v komunikaciji med voditeljem in novinarjem s terena bom uporabila naslednje kriterije:

- Uporaba besednih zvez, ki poudarjajo vlogo reporterja detektiva:
  - uporaba takih besednih zvez v voditeljevi napovedi in odpovedi javljanja novinarja s terena,
  - uporaba takih besednih zvez v novinarjevem poročilu,
- Pozdravi med voditeljem in novinarjem,
- Uporaba diskurza, ki poudarja komunikacijo med voditeljem in novinarjem, kramljanje.

3. Ali je v novicah o javnih zadevah moč zaznati veliko uporabe »človeških zgodb« in personifikacije novinarskega diskurza?

Kot ugotavljajo mnogi avtorji, je predstavljanje zasebnih zgodb v prispevkih o javnih zadevah precej značilno za sodobno upovedovanje novic. Kot ugotavlja Vesna Laban, novinarji v prvem delu besedila najprej predstavljajo osebni primer, nato pa novinarsko besedilo navadno preide od konkretnega k splošnemu (Laban 2007, 159). Na ta način, je prepričan Hartley (v Laban 2007, 154), namreč zasebno življenje in dramatična čustva prevladajo nad racionalnim diskurzom o javnih zadevah. »Človeške zgodbe«, na primer Curran in drugi, uvrščajo celo v tako imenovane »mehke novice« (Curran in drugi 2009, 9).

Za prepoznavanje uporabe »človeških zgodb« bom uporabila naslednje kriterije:

- Zgodba posameznika, ki mu sledi poročilo o javnih zadevah, kot je na primer sprememba zakona,
- Dramatizacija in melodramatizacija v branem besedilu,
- Dramatične in čustvene izjave sogovornikov,
- Uporaba bližnjih kadrov.

Ponovno bom poiskala novice, ki v prispevke o javnih zadevah vključujejo tako imenovane »človeške zgodbe«, pri tem bom upoštevala tudi vizualne elemente; ali torej novinarji uporabljajo bližnje kadre teh oseb ter na kakšen način je problem teh zgodb upovedan.

7 ANALIZA IN PRIMERJAVA

Kot rečeno v opisu metodologije, bom v analizi in primerjavi oddaj na podlagi teoretskih konceptov ugotavljala ali oddaje obeh televizij vsebujejo elemente tabloidizacije, ki sem jih izbrala za predmet svoje analize. Raziskava je kvalitativna, analiza pa eksplorativna, zato pri izboru vzorca ne upoštevam pravila reprezentativnosti.

7.1 VODITELJSKI DISKURZ

Kakšen je voditeljski diskurz? Kako novice napovedujejo voditelji v studiu?

Izbrala sem 20 napovedi novic v osrednji dnevnoinformativni oddaji Dnevnik, Radiotelevizije Slovenija, v katerih lahko opazimo značilno tabloiden diskurz voditelja. Sistematično sem

pregledovala oddaje od meseca maja do avgusta 2014, izbrala pa sem 20 napovedi, v katerih sem prepoznala naslednje kriterije, ki sem ji že navedla v poglavju Metodologija:

- Uporaba metafor
- Povezovanje vsebinsko nepovezanih novic
- Uporaba sodb
- Uporaba pregovorov
- Uporaba prve osebe množine
- Uporaba besed, ki izražajo samoumevnost trditve
- Ton glasu in obrazna mimika

Opazovala sem tudi 5 dnevnoinformativnih oddaj BBC-ja in sicer oddaje, ki so po konceptu podobne Dnevniku. Sem spadajo BBC News at Six, BBC News at Nine in BBC News at Ten, obravnavala pa sem oddaje iz let 2013 in 2014. Zgoraj naštetih elementov v napovedih nisem zaznala.

DNEVNIK

Uporaba metafor in pregovorov

Napovedovanje novic spremljajo dramatične besedne zveze, ki dokazujejo, da novice vedno bolj stremijo temu, da so dramatične in napete. »Predvolilno-nogometna vročica« je primer, kako je voditelj opisal začetek časa volilne kampanje in svetovnega nogometnega prvenstva in s tem hkrati na nek način povezal politiko in šport ter povedal, da bo to čas »/.../ dramatičnih preobratov /.../« (Dnevnik 12. 6. 2014). Ob napovedovanju prispevka o težavah novega lastnika Heliosa, pa je voditeljica dejala: »/.../ se nad novega lastnika – avstrijski Ring – zgrinjajo temni oblaki /.../« (Dnevnik 26. 6. 2014). V primeru novice o predčasnih volitvah je voditelj dejal: »Nepovezanemu poslancu Ivanu Vogrinu je spodletela zadnja politična večerja /.../« (Dnevnik 30. 5. 2014). To je prav tako primer uporabljanja metafor za podajanje povsem konkretnega podatka, da nepovezanemu poslancu ni uspelo zbrati podpisov, s katerimi bi lahko predlagal kandidata za mandatarja. Metafori sta bili uporabljeni tudi v naslednjih primerih: »Slovenska politika je že tako spremenljiva kot vreme to poletje.« (Dnevnik 30. 7. 2014) in »Po devetih neuspešnih poskusih so tokrat glavni igralci vendarle izpeljali igro do konca.« (Dnevnik 27. 6. 2014). Uporaba metafor in dramatičnih besednih zvez potrjuje, da imajo tudi dnevnoinformativne oddaje svoj dramaturški lok in da nemalokrat res spominjajo na televizijske drame. »Po toči zvoniti je prepozno /.../« je na primer

voditeljica dejala v napovedi prispevka po prodaji Mercatorja, ko so prodaji podjetja nasprotovale določene družbene skupine (Dnevnik 28. 6. 2014). »V tretje gre rado, pravijo, no, z Mercatorjem je šlo šele devetič /.../« (Dnevnik 26. 6. 2014) pa je proces prodaje Mercatorja voditeljica nazorno pokomentirala, ko je odjeknila novica o dejanski prodaji Mercatorja. Oba primera bi lahko uvrstili tudi v poglavje o uporabi sodb.

Uporaba sodb

»Zdaj ko so se vsi resni in neresni poskusi sestave nove vlade očitno izjalovili /.../« (Dnevnik 30. 5. 2014) je primer komentarja, ki ni vidno ločen, temveč je del napovedi novice. Voditelj je podal presojo, da so bili nekateri poskusi sestave nove vlade »neresni«, pa čeprav najverjetneje sami akterji teh poskusov lastnih dejanj niso ocenili kot neresne. Voditelj je ob napovedi prispevka nadaljeval, da »Pred petkovo ustanovno sejo novega sklica Državnega zbora narašča napetost« (Dnevnik 30. 7. 2014). Na uporabo sodbe kaže tudi naslednja napoved: »V njih pravzaprav nič novega.« Tako je voditeljica namreč pokomentirala vsebino političnih odzivov na prodajo Mercatorja hrvaškemu podjetju Agrokor. Prav tako je v primeru napovedi iste novice dejala, da so politiki prodajo tega trgovca »/.../ seveda izkoristili za predvolilni boj« (Dnevnik 26. 6. 2014).

Uporaba besede »seveda«

Voditelji večkrat uporabljajo prislov »seveda«, ki že po definiciji SSKJ-ja izraža samoumevnost trditve (Slovar slovenskega knjižnega jezika 2005). »Oglasili so se seveda tudi naši politiki« se je glasila napoved enega izmed prispevkov v Dnevniku, druga pa »Strahovi, ki že ves čas spremljajo prodajo, pa seveda ostajajo« (Dnevnik 26. 6. 2014). Z uporabo tega prislova si voditelj po mojem mnenju poda kredibilnost, da novico pokomentirala in poda moralno sodbo o njej, hkrati pa, kot pravi definicija besede, izrazi samoumevnost trditve, za katero, kot osebnost, stoji.

Upovedovanje v prvi osebi množine

Pogosto lahko v napovedih voditeljev Dnevnika najdemo tudi upovedovanje v prvi osebi množine. »Znova smo slišali /.../«, »Prve pozive k odstopu Lukšiča smo slišali že sinoči /.../« (Dnevnik 26. 5. 2014), »Tudi ob prodaji domžalskega Heliosa smo poslušali zagotovila /.../« (Dnevnik 26. 6. 2014), »Prvič bomo, kot vemo, glasovali po novih pravilih /.../« (Dnevnik 27. 5. 2014); to je le nekaj primerov, ko voditelji uporabljajo prvo osebo množine.

Povezovanje vsebinsko nepovezanih novic

Kot rečeno, je za sodobno podajanje novic značilno tudi povezovanje in navezovanje novic, torej takih, ki sicer nimajo realne povezave. Voditelj je tako prispevek o vojni v Gazi povezal s prispevkom o ukrajinski krizi. Za navezavo je uporabil stično točko zaskrbljenosti Združenih narodov nad obema kriznima žariščema in dejal, da so »Združeni narodi zaskrbljeni tudi zaradi dogajanja v Ukrajini« (Dnevnik 28. 7. 2014). S stavkom »Več kot dovolj denarja je očitno tudi v zdravstvu /.../« (Dnevnik 26. 7. 2014) pa je voditeljica povezala novico o dotacijah strank z novico o nakupih zdravniških pripomočkov. »Ob teh črnih zgodbah sta Slovenijo pretresli še dve družinski tragediji /.../« (Dnevnik 23. 5. 2014) – tako je voditeljica napovedala prispevka o družinskih tragedijah in ga povezala s težavami v slovenskih podjetjih.

Ton glasu in obrazna mimika

V veliki večini napovedi ugotavljam, da so spreminjanje tona glasu, poudarjanje strinjanja ali nestrinjanja in druga čustva prisotni v upovedovanju, podobno pa je z uporabo obrazne mimike. Vendar, po mojem mnenju, pretirane dramatizacije ni zaznati.

Način upovedovanja se med voditelji sicer na splošno precej razlikuje, voditelja 1 in 2 na primer precej uporabljata metafore in druge stilno zaznamovane besedne zveze ter pregovore, voditelj 3 uporablja tako stilno zaznamovane besedne zveze kot pregovore, zelo pogosto prvo osebo množine in besedo »seveda«, voditelj 4 pa je v upovedovanju zelo precizen in neoseben; vse zgoraj našteje značilnosti tabloidnega upovedovanja uporablja redko. Vsi štirje voditelji, ki sem jih opazovala, pa uporabljajo navezovanje sicer vsebinsko nepovezanih novic.

BBC

BBC-jevi voditelji, po mojih opažanjih, ne uporabljajo narativnega povezovanja v resnici nepovezanih novic; torej med novicami ne prehajajo v nekem dramaturškem loku. Skozi celotno oddajo prav vsako napoved naslednjega prispevka začnejo znova in to tako, da uporabljajo zgolj dejstva. Prav tako praviloma – glede na moj vzorec opazovanja petih celotnih oddaj – ne spreminjajo uporabe diskurza, ko prehajajo od »pomembnejših« k manj pomembnim temam. Novice si torej sledijo po zastavljenem vrstnem redu in nikakor ne dajejo

vtisa, da imajo kakršnegakoli skupnega imenovalca. Voditelji prav tako ne uporabljajo pregovorov, metafor, ne izražajo se v prvi osebi množine in ne uporabljajo besede »seveda«.

Precej bolj opazni so obrazni in glasovni kodi, ki so, po mojih opažanjih, dramatizirani; voditelji uporabljajo glasovne poudarke in melodramatizirano uporabo glasu, pa čeprav so napovedi, kot rečeno, popolnoma objektivno zastavljene.

Voditeljski diskurz branih napovedi se med voditelji precej manj razlikuje. Vsebina napovedi in jezikovna sredstva so, kot rečeno, tako objektivna in neosebna, da razlik ni mogoče zaznati. Primerov, ki bi potrjevali zgoraj navedene kriterije, v opazovanih oddajah torej nisem našla.

7.2 KRAMLJAJOČI DISKURZ MED VODITELJEM IN NOVINARJEM TER VLOGA »REPORTERJA DETEKTIVA«

Ali voditelji kramljajo z novinarji, ki poročajo s terena? Ali se v oddajah uporablja diskurz, ki daje novinarju vlogo tako imenovanega »reporterja detektiva«?

Glede na to, da Dnevnik vodi en voditelj, je kramljanje prisotno predvsem pri napovedovanju večernih Odmevov, kjer voditelj Dnevnika v studiu pozdravi voditelja Odmevov, nato pa ta na kratko opiše vsebino večerne oddaje. Sicer pa je kramljanje očitno predvsem pri komunikaciji voditelja v studiu z reporterji s terena, ki se v živo, z navidezno zadnjimi informacijami, javljajo za Dnevnik. Tudi BBC-jeve oddaje vodi samo en voditelj, prav tako sem torej opazovala komunikacijo med voditeljem in novinarjem, ki poroča s terena.

O oddajah, ki sem jih sistematično opazovala od maja 2014 do avgusta 2014, sem izbrala pogovore voditelja in novinarja, ki so reprezentativni za moje raziskovanje. Enako sem storila s petimi BBC-jevimi oddajami. Pri tem se bom sklicevala na naslednje kriterije, ki sem jih navedla v poglavju Metodologija:

- Uporaba besednih zvez, ki poudarjajo vlogo »reporterja detektiva«:
  - uporaba takih besednih zvez v voditeljevi napovedi in odpovedi javljanja novinarja s terena,
  - uporaba takih besednih zvez v novinarjevem poročilu,
- Pozdravi med voditeljem in novinarjem,
- Uporaba diskurza, ki poudarja komunikacijo med voditeljem in novinarjem, kramljanje.

DNEVNIK

Kramljajoče konvencije v komunikaciji voditelja in reporterja

»Kratka analiza volilnega izida s sodelavko Tanjo Gobec. Pozdravljena.« (Dnevnik 14. 7. 2014). Tako je voditeljica pozdravila novinarko, nato pa podala vprašanje. »Marjeta, kaj smo zamudili /.../« (Dnevnik 26. 6. 2014) je še en primer, kako voditelji praviloma pozdravljajo in kramljajo z novinarji. Z voditelji v studiu pa uspešno komunicirajo tudi novinarji na terenu, z njimi torej kramljajo. Večkrat tako dajejo vtis, da se pogovarjajo z voditeljem v studiu, ne pa, da informacije podajajo neposredno občinstvu. Pri tem se ustvarja vtis, da je voditelj torej posrednik.

»Toliko o listi kandidatov Pozitivne Slovenije, Jasmina.« je novinarka zaključila svoje pripovedovanje, voditeljica pa ji je odgovorila »Najlepša hvala, Jelena.« (Dnevnik 20. 6. 2014). S »Toliko, Manica izvoli.« (Dnevnik 14. 7. 2014) pa je novinarka končala svoj komentar političnega dogajanja, potem pa ji je voditeljica odgovorila: »Tanja Gobec, najlepša hvala.« (Dnevnik 14. 7. 2014).

Konvencije, ki vzpostavljajajo detektivsko vlogo novinarja

Voditelji pogosto uporabljajo diskurz, ki daje vtis, da je novinar na terenu dejansko stalno na lovu za informacijami, kot fenomen »reporterja detektiva« opiše Breda Luthar (Luthar 1998, 22). »Več o tragičnih dogodkih pa zdaj s Tadejo Anžlovar. Pozdravljena, kakšne so zadnje informacije, ali preiskava še poteka? /.../ Ti je uspelo izvedeti še kaj več o moškem, ki so ga našli v Ljubljani?« (Dnevnik 27. 6. 2014). Tako je voditeljica spraševala novinarko ob eni izmed novic iz črne kronike. Prav tako je voditeljica poudarila vlogo novinarke z naslednjim vprašanjem in napovedjo: »Na Brniku so ga seveda tudi tokrat pričakali zvesti navijači, pa tudi Marjeta Klemenc je bila tam in se nam zdaj od tam tudi oglašča. Marjeta, kaj smo zamudili, kakšen je bil sprejem, koliko ljudi se je zbralo?« (Dnevnik 26. 6. 2014). Podobno stori tudi v naslednjem primeru, ko se je novinarka oglašala neposredno z Doba ob začetku prestajanja kazni Janeza Janše. »Zato se zdaj, kar neposredno, selimo na Dob, kjer dogajanje spremlja tudi naša novinarka Metka Majer. Je Janša morda zdaj že stopil pred ljudi ali še vedno čakajo na njegov nagovor?« (Dnevnik 20. 6. 2014). »Razpravo v Državnem zboru

Odbor je spremljala Eva Uranjek.« (Dnevnik 24. 6. 2014) pa je še en primer, kako voditelj s svojim diskurzom poudari pomembnost vloge reporterja s terena.

Tudi novinarji sami, ko poročajo, večkrat poudarjajo lastno vlogo »reporterja detektiva«. Novinarka, ki je poročala s kraja tragedije, je to poudarila z naslednjimi besedami: »Dober dan. Torej, trenutno stojimo pred poslovno stavbo v Grosupljem, kjer se je vse skupaj dogajalo dopoldan, zato tukaj zdaj ni nikogar.« (Dnevnik 24. 7. 2014). Večkrat je torej povedala, da je na točni lokaciji, kjer se je tragedija zgodila, v pripovedovanju pa je uporabila tudi prvo osebo množine. »Kot mi je uspelo izvedeti je to odločitev, po temeljitih premisleku, sprejel danes popoldne.« (Dnevnik 30. 7. 2014). Tako je svojo vlogo »detektiva« potrdil še en novinar ob pogovoru o političnem dogajanju po državnozborskih volitvah.

BBC

Kramljajoče konvencije v komunikaciji voditelja in reporterja

Tudi BBC-jevi voditelji uporabljajo kramljajoči diskurz, v vseh oddajah pa voditelj večkrat spregovori z reporterjem s terena. Voditelji z reporterji uporabljajo pogovorni jezik, kramljajoči diskurz. »In Tom, kot si rekel v prispevku /.../« na primer, preden postavi vprašanje, voditeljica poudari strokovno vlogo novinarja. Ta pa ji odgovori: »Da, to je bil definitivno dejavnik, Fiona.« (BBC News at Six 26. 7. 2013). »No, John Donnison je v Perthu v zahodni Avstraliji. John, prezgodaj je govoriti o prelomnici, kajne?« voditeljica vpraša v naslednjem primeru. Novinar pa odgovarja: »Poglej, mislim, da je bil to najbolj pomemben satelitski posnetek do sedaj, Fiona.« (BBC News at Six 31. 3. 2014). Vtis pa se ustvarja, kot lahko potrdim ugotovitve nekaterih avtorjev, da se novinar ne pogovarja z občinstvom, ampak direktno z voditeljem v studiu, ki v imenu občinstva sprašuje in je v tej komunikaciji pravzaprav posrednik.

Konvencije, ki vzpostavljajo detektivsko vlogo novinarja

BBC-jevi novinarji in reporterji so strokovnjaki na svojih področjih, tako jih ves čas naslavljajo voditelji iz studia; takrat, ko napovedujejo njihove prispevke, in takrat, ko jih v živo pozdravljajo na terenu. »Politični dopisnik« (BBC News at Nine 14. 6. 2014), »naš bližnje vzhodni urednik« (BBC News at Ten 22. 8. 2014), »kolega s Perzijskega BBC-ja« (BBC News at Nine 14. 6. 2013) so le nekateri nazivi poročevalcev, ki po mojem mnenju zagotovo ustvarjajo prvovrstno avtoriteto novinarja.

Prav tako voditelj večkrat nazorno ponazori, da je novinar s terena dejansko tako imenovani »reporter detektiv«, vedno na lovu za zadnjimi informacijami. »No, naš politični novinar Ian Watson je spremljal zgodbo z Westminsterja, zdaj se bomo pogovorili z njim. Ian, kaj Downing Street pravi /.../«. Tako je reporterja z zadnjimi informacijami napovedala voditeljica ter se mu ob koncu poročila zahvalila: »Ian, za zdaj, najlepša hvala.« (BBC News at Nine 14. 6. 2014).

Reporterji poudarjajo, da so opremljeni z zadnjimi informacijami, in podobno dajejo vtis, da je njihovo poročanje popolnoma aktualno. »In mislim, da je pošteno trditi, da so sodniki v tem primeru storili kar so lahko. /.../ Fiona.« je na primer poročal novinar (BBC News at Six 27. 8. 2014). »Da, torej v zadnjih nekaj minutah, kot sem videl /.../« (BBC News at Nine 14. 6. 2014) pa je novinar poudaril dejstvo, da je na kraju dogodka in da je podatke preverjal še pred nekaj minutami.

Novinarji pogosto poudarijo tudi, da so res na kraju, kjer je središče dogajanja. Novinar, ki se je nahajal na Švedskem v času pogovorov o predsedniku Evropske komisije, je na primer voditeljici v studiu odgovoril s »Sofie, tukaj v oddaljenem poletnem domovanju švedskega predsednika vlade /.../« (BBC News at Ten 9. 6. 2014). Z besedo »tukaj« je torej novinar poudaril prostorsko aktualnost.

BBC-jeve oddaje, za razliko od zelo redkih priložnosti, ko v goste v studio pridejo lastni novinarji naše javne televizije, svoje reporterje pogosto gostijo tudi kot strokovnjake na njihovih področjih. Kljub temu pa so komentarji na BBC-ju precej vsebinsko ločeni od poročila.

7.3 »ČLOVEŠKE ZGODBE« IN PERSONIFIKACIJA NOVINARKEGA DISKURZA

Ali je v novicah o javnih zadevah moč zaznati pogosto uporabo »človeških zgodb« in personifikacije novinarskega diskurza?

V oddaji Dnevnik na Radioteleviziji Slovenija novinarji velikokrat poročajo tudi o »človeških zgodbah«; zasebnih zgodbah ljudi v povezavi z nekim javnim problemom. Navadno osebno zgodbo uvrstijo na začetek prispevka, nato pa nadaljujejo na širši ravni in jo uvrstijo v širši, bolj abstrakten kontekst. Pri tem uporabljajo čustvene besedne zveze v branem besedilu, čustvene izjave »zasebnikov« ter njihove bližnje kadre. Prav tako, glede na vzorec morda še bolj pogosto (kolikor je to glede na primerljivost vzorca mogoče trditi), se take metode

poročanja poslužujejo BBC-jevi novinarji. Izbrala sem 4 prispevke, v katerih najdemo »človeške zgodbe«, ki so bili objavljeni v oddaji Dnevnik in 6 prispevkov, v katerih te značilnosti tabloidizacije najdemo v BBC-jevih oddajah. Pri tem se sklicujem na naslednje kriterije, ki sem jih navedla v poglavju Metodologija:

- Zgodba posameznika, ki mu sledi poročilo o javnih zadevah, kot je na primer sprememba zakona,
- Dramatizacija in melodramatizacija v branem besedilu,
- Dramatične in čustvene izjave sogovornikov,
- Uporaba bližnjih kadrov.

DNEVNIK

»Na nas se je s svojo zgodbo obrnila 72-letna Ana Šink, v solzah nam je povedala /.../« (Dnevnik 21. 8. 2014). Tako je novinarka začela zgodbo o tem, da bodo morali upokojenci, ki so kljub upokojitvi nadaljevali s svojo dejavnostjo, vračati pokojnino. Novinarka je v prispevek vključila tudi čustveno izjavo ter uporabila bližnji kader vidno prizadete upokojenke. Tako je prispevek vseboval močno verbalno in vizualno dramatizacijo, šele v nadaljevanju pa je novinarka problematiko umestila v širši kontekst, dodala izjave pristojnih in pojasnila problem.

Podobno je brano besedilo prispevka novinarka z osebno izkušnjo mladega diplomanta začela tudi ob tem, ko so v Dnevniku poročali o ukrepih države za zmanjšanje brezposelnosti. »Uroš je eden od dva tisoč mladih, ki so se vključili v usposabljanje na delovnem mestu – enega izmed projektov Jamstev za mlade.« (Dnevnik 1. 8. 2014). Šele po tem, ko izpostavi konkretno zasebno zgodbo, pa novinarka preide k širši, bolj abstraktni tematiki.

Osebna zgodba upokojenke pa je bila v ospredju tudi, ko so poročali o tem, kako država kaznuje tiste upokojence, ki po upokojitvi odprejo obrt. Po prvem delu branega besedila, ko novinarka oriše njeno zgodbo ter upokojenka razburjeno pove svojo plat, novinarka nadaljuje z branim delom besedila, ki se glasi: »Država ji bo, kot smo poročali že včeraj, vzela polovico pokojnine, če bo odprla obrt.« (Dnevnik 12. 8. 2014). To je konkreten primer nanašanja povezovanja javnega problema s povsem konkretnim primerom zasebnika.

Večkrat so pretresljive osebne zgodbe, bližnji kadri jokajočih otrok, pretresenih staršev in njihova pričevanja v ospredju tudi ob poročanju o vojnah. Radiotelevizija Slovenija ima relativno široko dopisniško mrežo in dopisniki na različnih koncih sveta snemajo izjemno

reportažne prispevke; prispevke torej, ki temeljijo na osebnih zgodbah. »Halida je skupaj s svojimi hčerami in vnuki zbežala 6. avgusta in to ne prvič. Že junija, ko so islamisti zavzeli Mosul, se je družina za teden dni umaknila k sorodnikom, v sosednjo vas. Tokrat so morali bežati vsi.« (Dnevnik 13. 8. 2014) je z Iraka poročala bližnjevzhodna dopisnica.

BBC

Tudi BBC-jeve novice, morda celo v večji meri kot novice naše javne televizije, zasebne zgodbe posameznikov velikokrat uporabljajo kot izhodišče za razlago širšega javnega problema. Prispevek o novem medicinskem poklicu, ki se je v zadnjem desetletju uveljavil v Veliki Britaniji in ki diplomantom te stroke dovoljuje postopno opravljanje nekaterih zdravniških del, novinar prične z branim besedilom, ki pravi: »Spoznajte Kate, pravkar pregleduje bolnika z vnetjem ušesa.« In nadaljuje: »In kakšno mnenje ima o takem zdravljenju njen bolnik Bill?« (BBC News at Six 22. 8. 2014). Bolnik seveda v nadaljevanju pove, da je z zdravljenjem zadovoljen, prav tako svoje cilje, želje in izkušnje pove mlada Kate. Širši problem je torej novinar zožal na konkretni človeški zgodbi ter kasneje nadaljeval z opredelitvijo problema.

Še bolj ganljivo je novinar opremil prispevek o vrnitvi posmrtnih ostankov malezijskega letala, ki je bilo sestreljeno nad Ukrajino. V svoje poročilo je namreč vključil ganljivo zgodbo sorodnikov, ki so v nesreči izgubili svojo ljubljeno osebo. Predvsem čustvena pričevanja in vizualna dramatizacija, pri čemer je novinar uporabil srednje in bližnje plane jokajočih žalujočih, so zgodbo naredili precej melodramatično. V nadaljevanju prispevka je sicer novinar vključil tudi širši kontekst, proti koncu pa spet z vizualnimi prvini – fotografijo umrle osebe s sinom in možem – zaključil prispevek (BBC News at Six 22. 8. 2014).

Prav tako se s tako imenovano »človeško zgodbo« začena prispevek o zamrznitvi cen električne energije na britanskem trgu. »Upokoјencu Royu Danielsu cene električne energije predstavljajo veliko skrbi. /.../ Zdaj si je oddahnil, da so računi končno zamrznjeni.« (BBC News at Six 31. 3. 2014). Na naveden način je novinar poročal v prvem delu branega besedila. Tudi v tem primeru je zgodba podkrepljena s posnetki upokoјenca na njegovem domu, ko opravlja vsakdanja opravila.

Tudi zgodba, ki temelji na podatkih, da gre mladim v Veliki Britaniji slabše kot upokoјencem, je postavljena v povsem ozek kontekst doma za upokoјence, kjer na videz vitalni, zdravi in srečni starejši občani uživajo v telesni vadbi. Izpostavljeni sta še zgodbi

upokojenke, ki je zadovoljna s svojim dohodkom in življenjem, ter mladi ženski, ki se bori za preživetje. Zgodbi sta postavljeni ob rob druga drugi, podkrepljeni z izjavami, ter z zgovorno vizualno dramatisacijo: upokojenka uživa med tem, ko ji mladenka nudi pedikuro. Ob tem se brano besedilo novinarja glasi: »Valerie, 72 let, ima višjo pokojnino vsako leto, vendar pa se ji zviša ravno toliko, kot se višajo stroški, zaslužki in zagotovljeni minimum. A vse tiste, ki so v svojih dvajsetih, je najmočnejše prizadela omejitev plač, manjšanje dodatkov in pomanjkanje služb.« (BBC News at Nine 14. 6. 2014). Problem je po mojem mnenju v tem primeru izredno zbanaliziran in sam sebi namen, saj predstavlja dve skrajnosti statistike, prispevek pa, kot bi dejala Ekströmin Hallin (v Laban 2007, 157) nudi popačeno, poenostavljeno prezentacijo dogodka, ki je v resnici večplasten.

Kar nekaj podobnih primerov uporabe »človeških zgodb« lahko torej najdemo tudi v BBC-jevih dnevnoinformativnih oddajah.

8 SKLEP: TELEVIZIJSKE NOVICE OBEH JAVNIH TELEVIZIJ VSEBUJEJO NEKATERE ELEMENTE TABLOIDIZACIJE

Novice na javnih televizijah so kombinacija kramljanja, informiranja, melodram in interpretiranja, včasih vsebujejo ironijo, voditelji pa uporabljajo metafore in ustvarjajo navidezno narativno povezanost med različnimi področji realnosti. Slog poročanja ni povsem poročevalski in odsoten, ampak večkrat melodramatičen, komentatorski, pa tudi ironičen. Pogosto je poročanje o osebnih zgodbah v zvezi z javnimi zadevami, kot ugotavljajo številni avtorji (Luthar 1998; Laban 2007; Glynn 2004; Fiske in Hartley 2005). Njihovi teoretski koncepti so se v veliki meri potrdili, kolikor je to s kvalitativno raziskavo mogoče, za natančnejše podatke pa bi bilo, po mojem mnenju, potrebno narediti bolj sistematično kvantitativno raziskavo.

Voditeljski diskurz je v smislu verbalne komunikacije bolj oseben, subjektiven in interpretativen v oddaji Dnevnik Radiotelevizije Slovenija. V praktično vsaki oddaji lahko namreč zaznamo uporabo metafor, govor v prvi osebi, pregovorne besedne zveze in – sicer bolj prikrita – komentarje. Prav tako voditelji v svojih napovedih uporabljajo navezave, ki navidezno povezujejo sicer popolnoma ločene novice. Nekaj primerov takega diskurza je na primer: »Predvolilno-nogometna vročica«, »dramatičnih preobratov« (Dnevnik 12. 6. 2014), »V njih pa pravzaprav nič novega«, »Po toči zvoniti je prepozno«, »Oglasili so se seveda tudi

naši politiki« (Dnevnik 26. 6. 2014), »Znova smo slišali« (Dnevnik 26. 5. 2014), »Več kot dovolj denarja je očitno tudi v zdravstvu« (Dnevnik 26. 7. 2014), itn.

Diskurz se sicer precej razlikuje v napovedih štirih voditeljev, ki so bili predmet moje analize, kot sem te razlike že opisala v poglavju »Analiza in primerjava«. Pri nekaterih je tako moč zaznati precej več elementov tabloidnosti kot pri drugih. Voditelji dnevnoinformativnih oddaj na britanskem BBC-ju so v svojih napovedih veliko bolj skopi v »bogatenju« besedila z različnimi jezikovnimi odstopanji. Njihove napovedi v oddajah, ki sem jih spremljala, vsebujejo točno določene informacije, v brano besedilo pa ne vključujejo stilno zaznamovanih jezikovnih sredstev. Velikokrat svoje trditve tudi citirajo. Ironijo, čustva, zgroženost ali odobravanje poudarjajo predvsem z osebnim in interpretativnim tonom glasu ter obrazno mimiko. Glavna razlika, poleg dejstva, da na svojem vzorcu BBC-jevih oddaj sploh nisem našla elementov tabloidizacije, je torej ta, da se voditeljski diskurz med voditelji Dnevnika veliko bolj razlikuje kot med voditelji BBC-jevih oddaj. To najverjetneje kaže na precej bolj definirane standarde voditeljskega diskurza na BBC-ju, kjer imajo očitno točno določene smernice, ki voditeljem ne dopuščajo dosti oziroma skoraj nič »umetniške svobode«. Po drugi strani je na Radioteleviziji Slovenija teh standardov opazno manj oziroma so manj strogi, voditelji pa imajo pri pisanju in branju napovedi več prostora za uporabo bolj subjektivnega diskurza.

Ustvarjalci obeh oddaj objavljajo tako imenovane »ganljivke« oziroma osebne zgodbe, pri čemer uporabljajo bližnje plane in čustvene izjave sogovorcev. Osebne zgodbe, ki predstavljajo črno kroniko, torej tragedije posameznikov in novice iz črne kronike, pri tem niso bile predmet moje analize, saj avtorji poročanje o zgodbah zasebnikov problematizirajo predvsem takrat, ko gre sicer za poročanje o javnih zadevah. Ugotavljam, da novinarji obeh oddaj take zgodbe v svoje prispevke vključujejo predvsem, ko poročajo o spremembah zakonodaje ali namerah države o spremembi zakonodaje ter o ostalih javnih zadevah. Poročanje o javnih zadevah tako večkrat z abstraktnega preselijo v konkretno polje, pri čemer gledalci sicer dobijo poenostavljeno razlago problema, vendar pa, kot ugotavljajo številni avtorji, na ta način novinarji večkrat opozorijo le na skrajne primere ter tako morda nekoliko zavedejo javnost. »V solzah nam je povedala /.../« (Dnevnik 21. 8. 2014), »Država ji bo, kot smo poročali že včeraj, vzela polovico pokojnine, če bo odprla obrt.« (Dnevnik 12. 8. 2014), »Že junija, ko so islamisti zavzeli Mosul, se je družina za teden dni umaknila k sorodnikom /.../« (Dnevnik 13. 8. 2014) je le nekaj primerov iz oddaje Dnevnik. Še hitreje in na manjšem vzorcu oddaj sem primere našla v BBC-jevih oddajah: »Spoznajte Kate, pravkar pregleduje

bolnika z vnetjem ušesa.« (BBC News at Six 22. 8. 2014), »Upokojencu Royu Danielsu cene električne energije predstavljajo veliko skrbi« (BBC News at Six 31. 3. 2014), »Valerie, 72 let, ima višjo pokojnino vsako leto /.../« (BBC News at Nine 14. 6. 2014).

Pogosto se novinarji v oddaje javljajo tudi v živo s terena. Predvsem v BBC-jevih oddajah imajo novinarji veliko težo kot strokovnjaki, ki v vsaki oddaji večkrat – s terena ali pa kar v studiu – pokomentirajo dogodke. Iz komunikacije voditelja in reporterja je po mojem mnenju razvidno, da je za koncept oddaje pomembno, da dajejo reporterji vtis, da so ves čas na lovu za informacijami. Novinarski diskurz pa je kramljajoč, med seboj se pogovarjata voditelj in novinar, drug drugega pozdravljata in se večkrat naslavljata z imeni. Značilnosti tabloidnega diskurza sem ugotovila v naslednjih primerih: »In Tom, kot si rekel v prispevku /.../«, »Da, to je bil definitivno dejavnik, Fiona.« (BBC News at Six 26. 7. 2013), »No, naš politični novinar Ian Watson je spremljal zgodbo z Westminsterja /.../« (BBC News at Nine 14. 6. 2014) ter »Da, torej v zadnjih nekaj minutah, kot sem videl /.../« (BBC News at Nine 14. 6. 2014).

Nekoliko manj javljanj v živo opažam pri oddaji Radiotelevizije Slovenija, zelo redka pa je praksa, da bi bil novinar iste oddaje kot komentator vabljen v studio oddaje. Kljub temu sta diskurz in komunikacija podobna kot pri novinarjih in voditeljih BBC-jevih oddaj. Predvsem novinarji Radiotelevizije Slovenija z imenom manj naslavljajo voditelja, morda je zaznati manj kramljanja kot na BBC-ju. Bolj lahko potrdim tezo, da voditelji pogosto uporabljajo diskurz, ki daje vtis, da je novinar na terenu stalno na lovu za informacijami, to pa so mi potrdile naslednje besedne zveze: »/.../ kjer dogajanje spremlja tudi naša novinarka /.../« (Dnevnik 20. 6. 2014), »Kot mi je uspelo izvedeti /.../« (Dnevnik 30. 7. 2014), »Pozdravljena, kakšne so zadnje informacije /.../« (Dnevnik 27. 6. 2014).

Novinarski in voditeljski diskurz se do določene mere, kot rečeno, razlikujeta tudi med voditelji in novinarji znotraj oddaje oziroma televizijske hiše, kljub temu pa lahko trdim, da so razlike med pristopoma obeh televizijskih šol vseeno precej očitne, hkrati pa potrjujem tezo, da obe vsebujeta elemente tabloidizacije. BBC v manjši meri uporablja osebni voditeljski diskurz, opremljen s stilno zaznamovanimi besednimi zvezami, obe oddaji pa uporabljata kramljajoč diskurz med voditelji in novinarji, poudarjanje vloge »reporterja detektiva« ter poročanje o »osebnih zgodba«, ko gre za javne zadeve. Pri obeh oddajah je izredno pomembno tudi to, da dajeta vtis visoke profesionalnosti, še posebej pri BBC-jevih oddajah pa je velik poudarek tudi na poudarjanju strokovnosti novinarjev.

Kljub temu, da televizijske novice obeh televizij definitivno vsebujejo nekatere elemente tabloidizacije, ki so bili predmet moje diplomske naloge, pa splošen vtis ostaja, da obe oddaji še vedno držita nivo prezentacije, ki daje vtis profesionalnosti in objektivnosti. Primeri, ki sem jih našla, so kljub temu v manjšini v primerjavi z diskurzom, ki je brezoseben in neopremljen s komentarji, sodbami in stilno zaznamovanimi besedami ter besednimi zvezami. Definitivno pa se pri oddajah BBC-ja kaže višja mera standardizacije diskurza, kar je najverjetneje posledica bolj dosledne in standardizirane uredniške politike, ki jo ob obravnavi javnega RTV servisa problematizira že MqQuail (MqQuail 2003, 15). Za nadaljevanje raziskovanja pa bi bilo, po mojem mnenju, pomembno predvsem povečati vzorec in s sistematično, bolj kvantitativno raziskavo in statistično obravnavo, opazovati večje število oddaj ter se poleg novinarskega diskurza poglobiti še v vizualno prezentacijo in izbor novic. Za čim bolj natančno ugotovitev, kako tabloidne so novice javnih televizij, pa bi bila nujna primerjava tudi s komercialnimi.

9 LITERATURA

1. Bašić Hrvatinić, Sandra. 2002. *Državni ali javni servis?* Ljubljana: Mirovni inštitut.
2. BBC. 2014. Dostopno prek: <http://www.bbc.co.uk/aboutthebbc/insidethebbc/howweare/publicpurposes/> (20. avgust 2014).
3. BBC, BBC One. 2013a. *BBC News at Nine*. London, 14. junij. Dostopno prek: <https://www.youtube.com/watch?v=bHHryaNEfYw> (20. julij 2014).
4. --- 2013b. *BBC News at Six*. London, 26. julij. Dostopno prek: <https://www.youtube.com/watch?v=Qc-HPWhGYBQ> (25. julij 2014).
5. BBC, BBC One. 2014a. *BBC News at Six*. London, 31. marec. Dostopno prek: <https://www.youtube.com/watch?v=0tW72tApmjw> (25. julij 2014).
6. --- 2014b. *BBC News at Ten*. London, 9. Junij. Dostopno prek: https://www.youtube.com/watch?v=Pt_uvf9Xq3M (25. julij 2014).
7. --- 2014c. *BBC News at Ten*. London, 22. avgust.
8. Bourdieu, Pierre. 2001. *Na televiziji*. Ljubljana: Krtina.
9. boyd, Andrew. 2001. *Broadcast Journalism: Techniques of Radio and Television News*. Oxford: Focal Press. Dostopno prek: http://books.google.si/books?id=617QUL7Gv5cC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
10. Curran, James, Shanto Iyengar, Anker Brink Lund in Inka Salovaara-Moring. 2009. Media System, Public Knowledge and Democracy: A Comparative Study. *European Journal of Communication*. 24 (5). Dostopno prek: <http://www.sagepub.com/mcquail6/Online%20readings/19a%20Curran%20et%20al.pdf> (10. april 2014).
11. Dahlgren, Peter in Colin Sparks. 1992. *Journalism and Popular Culture: Media, culture and society*. London: Sage Publications.
12. Fiske, John in John Hartley. 2003. *Reading Television*. London in New York: Routledge.
13. Glynn, Kevin. 2004. *Tabloid Culture: Trash Taste, Popular Power and the Transformation of American Television*. Durham in London: Duke University Press.
14. Hartley, John. 1982. *Understanding news*. London: Methuen&Co.
15. Hodkinson, Paul. 2011. *Media, culture and society: An introduction*. London: Sage Publication Ltd.

16. Hoggart, Richard. 2004. *Mass media in a mass society: Myth and Reality*. London in New York: Continuum.
17. Johnson-Cartee, Karen. 2005. *News narratives and News framing: Constructing Political Reality*. Lanham: Rowman & Littlefield.
18. Laban, Vesna. 2007. *Televizijsko novinarstvo: Hibridizacija žanrov in stilov*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
19. Langer, John. 1998. *Tabloid Television: Popular Journalism and the »Other News«*. London in New York: Routledge.
20. Lanson, Jerry in Barbara Croll Fought. 2002. *News in a New Century. Reporting in an age of converging media*. London: Pine Forge Press.
21. Luthar, Breda. *Politika teletabloidov*. 1998. Ljubljana: Open society institute–Slovenia.
22. --- 2012. *Politika teletabloidov*. Dostopno prek: <http://mediawatch.mirovni-institut.si/edicija/seznam/02/> (10. januar 2012).
23. Milosavljevič, Marko. 2003. *Novinarska zgodba*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
24. Morley, David in Kevin Robins. 2001. *British Cultural Studies: Geography, Nationality, and Identity*. London: Oxford University Press.
25. MqQuail, Denis. 2003. The Public. *Public Service Broadcasting: Both Free and Accountable*. 10 (13-23). Dostopno prek: <http://javnost-thepublic.org/article/pdf/2003/3/2/> (5. september 2014).
26. *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. 2005. Ljubljana: DZS.
27. Sparks, Colin in John Tulloch. 1998. *Tabloid Tales: Global debates over media standards*. Maryland: Rowman & Littlefield Publishers.
28. TV Slovenija, 1. Program. 2014a. *Dnevnik*. Ljubljana, 23. maj.
29. --- 2014b. *Dnevnik*. Ljubljana, 26. maj.
30. --- 2014c. *Dnevnik*. Ljubljana, 27. maj.
31. --- 2014č. *Dnevnik*. Ljubljana, 30. maj.
32. --- 2014d. *Dnevnik*. Ljubljana, 9. junij.
33. --- 2014e. *Dnevnik*. Ljubljana, 12. junij.
34. --- 2014f. *Dnevnik*. Ljubljana, 20. junij.
35. --- 2014g. *Dnevnik*. Ljubljana, 24. junij.
36. --- 2014h. *Dnevnik*. Ljubljana, 26. junij.
37. --- 2014i. *Dnevnik*. Ljubljana, 27. junij.

38. --- 2014j. *Dnevnik*. Ljubljana, 28. junij.
39. --- 2014k. *Dnevnik*. Ljubljana, 29. julij.
40. --- 2014l. *Dnevnik*. Ljubljana, 14. julij.
41. --- 2014m. *Dnevnik*. Ljubljana, 19. julij.
42. --- 2014n. *Dnevnik*. Ljubljana, 24. julij.
43. --- 2014o. *Dnevnik*. Ljubljana, 25. julij.
44. --- 2014p. *Dnevnik*. Ljubljana, 27. julij.
45. --- 2014r. *Dnevnik*. Ljubljana, 28. julij.
46. --- 2014s. *Dnevnik*. Ljubljana, 30. julij.
47. --- 2014š. *Dnevnik*. Ljubljana, 1. avgust.
48. --- 2014t. *Dnevnik*. Ljubljana, 12. avgust.
49. --- 2014u. *Dnevnik*. Ljubljana, 13. avgust.
50. --- 2014v. *Dnevnik*. Ljubljana, 21. avgust.
51. *Zakon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1)*. Ur. l. RS 96/2005 (28. oktober 2005).

PRILOGI

PRILOGA A: BBC

1. BBC News at Six, 26. 7. 2013

Pogovor voditeljice in novinarja s terena o aferi Stuart Hall

Voditeljica: »And Tom, as you say there in your piece; part of the reason that the sentence was increased is the way he tried to brand his victims as lies, even when he knew he was guilty.«

Novinar: »Yes, that was definitely a factor, Fiona. /.../ And I think it is fair to say, that judges in this case did what they could to push up the sentence he faced. /.../ Fiona.«

Voditeljica: »Tom Symonds from Court of Appeal. Thank you.«

2. BBC News at Nine, 14. 6. 2013

Pogovor voditeljice in novinarja s terena o Siriji

Voditeljica: »Well, our political correspondent Iain Watson has been following this story from Westminster, we can speak to him now. Iain, what more are at Downing street saying about this conference call that's taking place tonight?«

Novinar: »Yes, well in the past few minutes what I've seen /.../«

Voditeljica: »Iain, for the moment, thank you very much.«

3. BBC News at Six, 31. 3. 2014

Pogovor voditeljice in novinarja s terena na temo zamrznitve cen električne energije

Voditeljica: »Our deputy political editor James Landale is in Westminster. James, both labours and conservatives are welcoming this move by SSE and both are claiming it was all down to them.«

Novinar: »Yes, I mean labour says that SSE's decisions show that its plan for an across the board 20 month energy prize freeze is both workable and feasible. /.../«

Voditeljica: »James in Westminster, thank you.«

4. BBC News at Six, 31. 3. 2014

Pogovor voditeljice in novinarja s terena na temo iskanja izginulega malezijskega letala

Voditeljica: »Well, Jon Donnison is in Perth in Western Australia for us. John, it's too soon, isn't it, to call this a break through?«

Novinar: »Well look, I think these look to be the most significant satellite images we've seen so far, Fiona. But I think until any of the search ships manage to find, pick up and identify any of these objects it's probably too early to say. /.../«

5. BBC News at Ten, 22. 8. 2014

Pogovor voditeljice in novinarja v studiu o iraški vojni

Voditeljica: »Well, our Middle East editor Jeremy Bowen is with me. And Jeremy tell us more about the sectarian violence in Iraq, the impact this is gonna have?«

Novinar: »Well, to start with, horrendous levels of killing, 70 or so dead in a Sunni mosque in Diyala. /.../ There are already reports this evening, I'm confirmed of some revenge killings taking place as well. /.../«

Voditeljica: »Jeremy, thank you. Jeremy Bowen.«

6. BBC News at Nine, 14. 6. 2013

Pogovor voditeljice in novinarke v studiu o iranskih predsedniških volitvah

Voditeljica: »Well, with me is my colleague /.../ from BBC Persian services, who has been following this for all day. What has the appetite for this vote been like in Iran?«

Novinarka: »Um, many are saying that it has been surprisingly higher than what was expected because until about three, four days ago many were saying that they were reluctant to go to the polling stations. /.../«

Voditeljica: »/.../ thank you very much for coming in.«

7. BBC News at Ten, 9. 6. 2014

Pogovor voditeljice in novinarja v studiu o problematiki v eni izmed britanskih šol

Voditeljica: »Our home editor Mark Easton is with me now. I suppose at the heart of this is where diversity stops and extremism begins?«

Novinar: »Yeah, except, what is extremism? /.../«

Voditeljica: »Mark, thank you.«

8. BBC News at Ten, 9. 6. 2014

Pogovor voditeljice in novinarja na terenu o prihodnjem predsedniku Evropske komisije

Voditeljica: »Our political correspondent Ben Wright is in Sweden, where the talks are taking place. Ben.«

Novinar: »Sofie, here at the remote summer retreat of the Sweden's prime minister an argument about Europe's future is being played out over dinner. /.../«

9. BBC News at Ten, 22. 8. 2014

Prispevek o zdravniških pomočnikih, ti. »physician associates«

Meet Kate, examining a patient with an ear infection. She's not a doctor but what's been described as a new class of medic, known as a physician associate, a job title which has emerged in the last decade.

Izjava Kate: »I wanted to work within a medical field. I wanted to see patients, treat patients and work with them on a daily basis. And I like the look of a challenge of a new career within that area.«

So what does her patient Bill feel about this treatment?

Izjava Bill: »Well, if they're doing this job that Kate's been doing, O.K.. I'll say, carry on doing it.«

The government wants to expand the number of associates in England.

10. BBC News at Six, 22. 8. 2014

Prispevek o vrnitvi posmrtnih ostankov žrtev letala, ki je bilo sestreljeno nad Ukrajino

The family of XXX have been bracing themselves to receive her body. The 37-year-old mother of two was the flight attendant /.../ They are still adjusting to the fact that she is gone.

Izjava sorodnice

11. BBC News at Six, 31. 3. 2014

Prispevek o zamrznitvi cen električne energije

For pensioner Roy Daniels energy prices are a worry. Hit by an 8% rise when SSE hiked prices in the autumn, he is now relieved that his gas and electricity tariffs will now be frozen.

Izjava Roy: »I am very pleased with what they've done and I think this will give some stability to me. I'm on a pension and things like knowing where the bills are gonna be in a year or two or three time is very important to me.«

In a wide-ranging announcement SSE said that it was axing plans for four of shore wind farms and cutting 500 jobs.

12. BBC News at Ten, 22. 8. 2014

Prispevek o mladih britanskih muslimanih, ki odhajajo v vojne v tujino

Omar is a postgraduate student in London and he believes it is up to all British Muslims to act and not stay silent.

Izjava: »I am disappointed in our own community, because there are some who would rather just sweep it under the carpet. Many Muslims would just love to practice their religion

peacefully, quietly, with their own peaceful interpretation. With that and with that silence it only begets the evil that exists out there.«

13. BBC News at Nine, 14. 6. 2013

Prispevek o uporabi kemičnega orožja v Siriji

Was Mohammed Khatib the victim of a chemical attack? Activists and eyewitnesses claim he was. That many people have been injured or killed in similar incidents across the country.

14. BBC News at Nine, 14. 6. 2014

Prispevek o dohodkih upokojencev in mladih

Izjava Valerie: »I suppose like everybody I'd like a little bit more but we keep head above water.«

For Valerie, who's 72, the state pension goes up every year by at least as much as prices, earnings or a guaranteed minimum. But those in their 20s, like Natalie, have suffered most by the squeeze on wages, cuts in benefits and the lack of jobs.

Izjava Natalie: »I work here and somewhere else cause I don't think that just working here would sort of cover all the bills. So I also have to work between the two places to make sure that I can still make ends meet at the end of the month.«

PRILOGA B: TELEVIZIJA SLOVENIJA

1. DNEVNIK, 23. 5. 2014

Napoved o prisilni poravnavi Cimosa

»Nova socialna bomba grozi tudi po včerajšnji odločitvi, da gre Cimos v prisilno poravnavo. Podjetje zaposluje sedem tisoč ljudi, od teh tri tisoč v Sloveniji. Na banke upnice, ki so včeraj sprejele odločitev o prisilni poravnavi, se je danes usul plaz kritik. Uprava Cimosa trdi, da je za odločitev izvedela tik pred novinarsko konferenco bank, nadzorniki podjetja šele iz medijev. In podoben šok so doživeli tudi dobavitelji in kupci.«

2. DNEVNIK, 23. 5. 2014

Napoved prispevka o družinskih tragedijah

»Ob teh črnih zgodbah sta Slovenijo pretresli še dve družinski tragediji. Prva se je zgodila v Ljubljani. Zgodaj popoldne je moški z otrokom v naročju skočil skozi okno bloka v 7. nadstropju. Moški je umrl, otroka pa so hudo poškodovanega odpeljali v ljubljanski klinični center. Nekateri so namigovali, da je šlo za nesrečo, a je policija to že zavrnila.«

3. DNEVNIK, 26. 5. 2014

Napoved prispevka o sestanku stranke SD

»Prve pozive k odstopu Lukšiča smo sicer slišali že sinoči. Socialni demokrati so doživeli precejšen poraz. Komaj en poslanski sedež so dobili, in še tega so volivci s preferenčnimi glasovi namenili drugi kandidatki na strankini listi, dosedanji evropski poslanki Tanji Fajon, ne pa Lukšiču, ki je bil nosilec liste. Na popoldanskem sestanku SD-ja, ste slišali, je zato padla odločitev, da Lukšič odstopi; to se je tudi zgodilo in vodenje Socialnih demokratov bo začasno prevzel Dejan Židan.«

4. DNEVNIK, 27. 5. 2014

Napoved prispevka o referendumu o arhivih

»V senci evropskih volitev in ugibanj o parlamentarnih se je pri nas že začela kampanja za referendum o arhivih, ki bo 8. junija. Prvič bomo, kot vemo, glasovali po novih pravilih, po katerih je ključna volilna udeležba. Po novem namreč se zakon na referendumu razveljavi le, če za zavrnitev zakona glasuje najmanj petina vseh volivcev. Pobudniki referenduma o arhivih, med njimi tudi stranka SDS, zato napovedujejo, da bodo storili vse, da bodo ljudje prišli na volišča.«

5. DNEVNIK, 30. 5. 2014

Napoved prispevka o datumu predčasnih volitev

»Dober dan. Predčasne parlamentarne volitve bodo najverjetneje 13. julija. Nepovezanemu poslancu Ivanu Vogrinu je spodletela zadnja politična večerja, saj mu do polnoči ni uspelo

postreči z desetimi poslanskimi podpisi, da bi lahko Državnemu zboru predlagal kandidata za mandatarja. Zdaj ko se so vsi resni in neresni poskusi sestave nove vlade očitno izjalovili, bo Državni zbor v nedeljo o tem obvestil predsednika države Boruta Pahorja. Ta bo potem razpústil parlament in razpisal predčasne volitve.«

6. DNEVNIK, 9. 6. 2014

Napoved prispevka o izsledkih javnomnenjskih anket

»Dober dan. Vroče ni le zunaj, brbota tudi v političnem loncu. Vsebina se je dober mesec pred predčasnimi državnozbornskimi volitvami očitno močno premešala. Stranka Mira Cerarja po javnomnenjskih anketah že vodi, zánjo bi po anketi časnika Delo glasovalo 17 odstotkov volivcev, stranka SDS bi dobila 13 odstotkov glasov.«

7. DNEVNIK, 12. 6. 2014

Pozdrav in napoved prvega prispevka

»Dober dan. Začenja se predvolilno-nogometna vročica – en mesec, poln takih ali drugačnih zadetkov, izključitev, dramatičnih preobratov ob očitno nepredvidljivih vremenskih motnjah. Takole je popoldne toča pobelila Maribor, hujših težav k sreči ni bilo.«

8. DNEVNIK, 26. 6. 2014

Napoved prispevka o težavah podjetja Helios

»Tudi ob prodaji domžalskega Heliosa smo poslušali zagotovila, da ne bo prišlo do odpuščanja, pa je samo v prvih mesecih letošnjega leta izgubilo delo več kot 150 ljudi. Zdaj se nad novega lastnika – avstrijski Ring – zgrinjajo temni oblaki še zaradi domnevno spornega zadolževanja družbe po prevzemu. Gospodarski minister Dragonja je zato, kot vemo, v torek napovedal celo kazenske ovadbe zoper upravo in nadzorni svet Heliosa. V Ringu vse očitke zavračajo in zagotavljajo, da spoštujejo vse zaveze, ki so jih dali ob nakupu.«

9. DNEVNIK, 26. 6. 2014

Napoved prispevka o prodaji Mercatorja

»Dober dan. V tretje gre rado, pravijo, no, z Mercatorjem je šlo šele devetič. Po petih letih je hrvaškemu Agrokorju, kot kaže, le uspel prevzem Mercatorja. Jutri bo naš največji trgovec dokončno v njegovih rokah, so sporočili prodajalci, ki pa, dokler delnice ne bodo prenesene na kupca in dokler ne bo nakazana kupnina, drugih izjav ne dajejo. Agrokor bo za 53-odstotni delež v Mercatorju odštél dobrih 170 milijonov evrov.«

10. DNEVNIK, 26. 6. 2014

Napoved prispevka o odzivih na prodajo Mercatorja

»Strahovi, ki že ves čas spremljajo prodajo, seveda ostajajo. Okoli 30 tisoč slovenskih dobaviteljev, ki polnijo trgovske police Mercatorja, najbolj skrbi, da jih bo novi lastnik izrinil z njih. Ne vé se še tudi, kaj bo z več kot 11 tisoč zaposlenimi. Sindikati jim napovedujejo črno prihodnost, čeprav predsednica vlade zagotavlja, da odpuščanja ne bo. Sindikati pravijo, da laže, saj da takih zagotovil v prodajni pogodbi ni.«

11. DNEVNIK, 26. 6. 2014

Napoved prispevka o političnih odzivih na prodajo Mercatorja

»Oglasili so se seveda tudi naši politiki. Čeprav vedno znova zatrjujejo, da s prodajo Mercatorja nimajo nič, so seveda novico izkoristili za predvolilni boj. Le redki se niso oglasili s svojim komentarjem. V njih pravzaprav ni nič novega. Znova smo slišali, kdo je v resnici prodal največjega trgovca in kdaj pa da gre za tajkunski prevzem in zakaj je prav oziroma ni prav, da je do prodaje prišlo, in kdo bo, če sploh bo, odgovoren, če se bodo uresničile najbolj črne napovedi.«

12. DNEVNIK, 26. 6. 2014

Napoved vrnitve Anžeta Kopitarja

»Za konec smo prihranili nekaj, na kar smo lahko ponosni. Naš hokejski zvezdnik Anže Kopitar, ki je pred dnevi s svojim moštvom L.A. Kings že drugič v treh sezonah osvojil Stanleyjev pokal – največjo lovoriko v tem športu, se je pred dobro uro vrnil na domača tla. In na Brniku so ga seveda tudi tokrat pričakali zvesti navijači.«

13. DNEVNIK, 27. 6. 2014

Napoved prispevka o prodaji Mercatorja

»Po devetih neuspešnih poskusih so tokrat glavni igralci vendarle izpeljali igro do konca. Hrvaški Agrokor je plačal 172 milijonov evrov kupnine za našega najboljšega soseda in tako postal večinski lastnik Mercatorja. Denar imajo prodajalci že na računih, delnice so preknjižene. Po dobrem letu od podpisa sporazuma je torej Ivici Todoriću, ki velja za največjega hrvaškega tajkuna, uspel preboj – po njegovih besedah so ustvarili najmočnejše podjetje v tranzicijskih državah.«

14. DNEVNIK, 28. 6. 2014

Napoved prispevka o nasprotovanju prodaji Mercatorja

»Dober dan. Po toči zvoniti je prepozno, pravi star slovenski pregovor. A okoli 100 nasprotnikov prodaje Mercatorja hrvaškemu Agrokorju, ki so se dopoldne zbrali v Ljubljani, očitno meni drugače. Da bi Mercator moral ostati v slovenski lasti, da je kapitalizem korupcija in da je treba ustaviti privatizacijo, je bilo mogoče slišati na Prešernovem trgu in na Trgu republike, kjer so protestniki zahtevali odstop uprave Nove Ljubljanske banke. Pri Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije so opozorili, da je predsednik uprave NLB-ja Janko Medja lagal o zavezah za ohranitev delovnih mest v prodajni pogodbi.«

15. DNEVNIK, 29. 6. 2014

Napoved prispevka o prodaji državnega premoženja

»Upravljanje in prodaja državnega premoženja postajata osrednji predvolilni temi. Podjetij in naložb, v katerih ima država svoje deleže, je veliko – čez 400. Evropska komisija do novembra zahteva natančen načrt prodaje pomembnih podjetij, stranke pa so pri odgovorih na vprašanje, kaj prodati, še vedno zelo previdne in – milo rečeno – prilagodljive.«

16. DNEVNIK, 19. 7. 2014

Vest o nesreči avtobusa in tovornjaka na Kitajskem

»O tragediji poročajo tudi z juga Kitajske, kjer je ob trčenju tovornjaka in avtobusa umrlo 38 ljudi. Tovornjak, ki je peljal vnetljive snovi, je ob trčenju zagôrel, nato je odjeknila eksplozija. Gasilci so ogenj gasili več ur.«

17. DNEVNIK, 25. 7. 2014

Napoved prispevka o razstavi Expo

»Še en udarec za slovensko podjetništvo in predvsem turizem bi bila lahko odpoved sodelovanja Slovenije na svetovni razstavi Expo 2015 v Milanu. Vlada je decembra lani udeležbo že potrdila in si zagotovila elitno lokacijo, tik ob italijanskem paviljonu, a zdaj zaradi prepovedi prevzemanja novih proračunskih obveznosti za sodelovanje ni dovolj denarja. Če ga do konca meseca ne bo, bomo udeležbo na znameniti razstavi v Milanu, ki bo posvečena zdravi hrani, odpovedali.«

18. DNEVNIK, 26. 7. 2014

Napoved prispevka o nabavah v zdravstvu

»Več kot dovolj denarja je očitno tudi v zdravstvu, čeprav imajo bolnišnice izgube. Zelo veliko ga, kot je že dolgo znano, odteka v žepe dobaviteljev medicinskih pripomočkov in materiala. Zato so se nekatere bolnišnice odločile, da bodo pritisnile na dobavitelje, in cene

žilnih opornic za zdravljenje srčnih infarktov so se nenadoma znižale tudi za 60 odstotkov. Kliničnemu centru Ljubljana je tako samo pri nabavi žilnih opornic uspelo privarčevati dva milijona in pol evrov.«

19. DNEVNIK, 28. 7. 2014

Napoved prispevka o dogajanju v Ukrajini

»Združeni narodi so zaskrbljeni tudi zaradi dogajanja v Ukrajini. Lahko bi rekli, da končno ugotavljajo, da na vzhodu države vladata kaos in ustrahovanje. Spopadi med proruskimi uporniki in ukrajinsko vojsko so se v okolici kraja strmoglavljenja malezijskega potniškega letala še okrepili. Zaradi nasilja mednarodni opazovalci ter neoboroženi nizozémski in avstralski policisti tudi danes niso mogli do letalskih razbitin.«

20. DNEVNIK, 30. 7. 2014

Napoved prispevka o kandidatih za predsednika Državnega zbora

»Dober dan. Slovenska politika je že tako spremenljiva kot vreme to poletje. Pred petkovo ustanovno sejo novega sklica Državnega zbora narašča napetost. Po zadnjih informacijah se je predsednik DeSUS-a Karl Erjavec odpovedal kandidaturi za predsednika Državnega zbora. Zmagovalec volitev Miro Cerar je tako pred prvo resno preizkušnjo.«

21. DNEVNIK, 27. 6. 2014

Pogovor voditeljice in novinarke s terena o novicah iz črne kronike

Voditeljica: »Več o tragičnih dogodkih pa zdaj s Tadejo Anžlovar. Pozdravljena, kakšne so zadnje informacije, ali preiskava še poteka?«

Novinarka: »Pozdravljeni, policisti in preiskovalci so že odšli iz Podpeči, kjer so zgodaj zjutraj našli hudo poškodovano, neuradno pretepeno, žensko. Preiskava na kraju dogodka je torej končana, a policija še vedno intenzivno išče neznanca, ki sta včeraj na silo odpeljala 31-letnico. Policija tudi zbira informacije, ki bi jo pripeljale do motiva tega dejanja.«

Voditeljica: »Kot že rečeno, naj bi bil ta umor povezan z ropom banke SKB, torej napadalca nista ugrabila naključne mimoidoče?«

Novinarka: »Ne, ni bilo naključje. /.../«

Voditeljica: »Ti je uspelo izvedeti še kaj več o moškem, ki so ga našli v Ljubljani?«

Novinarka: »Identifikacija trupla še poteka, ne ve se torej, kdo je ta moški, prav tako ni znan vzrok smrti. /.../«

Voditeljica: »Tadeja Anžlovar, hvala lepa.«

22. DNEVNIK 26. 6. 2014

Pogovor med voditeljico in novinarko o sprejemu Anžeta Kopitarja

Voditeljica: »Na Brniku so ga seveda tudi tokrat pričakali zvesti navijači /.../ pa tudi Marjeta Klemenc je bila tam in se nam zdaj od tam tudi oglašča. Marjeta, kaj smo zamudili, kakšen je bil sprejem, koliko ljudi se je zbralo?«

Novinarka: »Ja lepo pozdravljeni. Če je politika poskrbela za še en črn dan je nekaj veselja in dodatnega sonca v deželo prinesel Anže Kopitar. Hrušičan, ki tudi v daljni Ameriki nikoli ne pozabi povedati od kod je doma. /.../ Anže Kopitar jim je namenil nekaj malega časa in med drugim povedal /.../«

Novinarka: »/.../ Sicer pa več o njegovi vrnitvi v Slovenijo v oddajah športnega uredništva. Lep pozdrav.«

Voditeljica: »Tako je, v Dnevniku toliko za pokušino. Marjeta Klemenc, hvala lepa.«

23. DNEVNIK, 24. 6. 2014

Pogovor voditeljice in novinarke s terena o razpravi o prodaji Mercatorja

Voditeljica: »Razpravo v Državnem zboru Odbor je spremljala Eva Uranjek. Pozdravljena! Zakaj tako nasprotovanje prodaji Mercatorja?«

Novinarka: »Po njihovem mnenju je hrvaški Agrokor neprimeren kupec, saj nima lastnih sredstev in si izposoja denar po izrazito neugodnih pogojih. Prodaja Mercatorja takemu kupcu pa bila po njihovem škodljiva za celo državo. Poglejmo izjave /.../«

Voditeljica: »Eva Uranjek, hvala lepa.«

24. DNEVNIK, 20. 6. 2014

Pogovor voditeljice in novinarke s terena o dogajanju odhodu Janeza Janše v zapor

Voditeljica: »Zato se zdaj, kar neposredno, selimo na Dob, kjer dogajanje spremlja tudi naša novinarka Metka Majer. Je Janša morda zdaj že stopil pred ljudi ali še vedno čakajo na njegov nagovor?«

Novinarka: »Lepo pozdravljeni. Na to še čakamo. Kot ste videli, so tukaj pripravili tudi govorniški oder, pripravili oziroma prebrali Majniško deklaracijo 2014, napovedali ustanovitev odbora za človekove pravice in temeljne svoboščine 2014 /.../ Sicer pa predlagam, da pogledamo nekaj izjav. /.../«

Voditeljica: »Metka morda še to, so na Dob morda prišli tudi Janševi nasprotniki, do sedaj smo videli podpornike?«

Novinarka: »No, pravzaprav tu močno prevladujejo podporniki /.../«

Voditeljica: »Metka, čez nekaj minut se znova slišiva, hvala za zdaj.«

Voditeljica: »In še enkrat k Metki Majer, ki je na Dobu. Metka, še zadnja informacija s sodišč nas seveda zanima. Kot vemo, predsednik SDS-a še čaka odločitev vrhovnega sodišča, ki bi lahko zadržalo izvajanje kazni. Je znano, kdaj bodo sodniki sprejeli odločitev?«

Novinarka: »Ne, to ni znano, znano je samo to, da vrhovno sodišče do tega trenutka ni odločilo še ničesar /.../ Toliko torej za enkrat z Doba, kjer protestni shod torej še traja.«

Voditeljica: »Tako. In še čakamo na nagovor Janeza Janše. Metka Majer, najlepša hvala.«

25. DNEVNIK, 20. 6. 2014

Pogovor voditeljice in novinarka s terena o kandidatni listi Pozitivne Slovenije

Voditeljica: »No, kdo pa gre v boj za poslanski sedež na listi stranke, pa zdaj z Jeleno Aščić. Jelena, pred kako uro so na Gospodarskem razstavišču predstavili listo kandidatov, je na njej kako presenečenje?«

Novinarka: »Ja, lep pozdrav. Na listi ni kakšnih večjih presenečenj. 88 kandidatov je, kandidirajo v vseh volilnih okrajih. /.../ Toliko o listi kandidatov Pozitivne Slovenije. Jasmina.«

Voditeljica: »Najlepša hvala, Jelena.«

26. DNEVNIK, 30. 7. 2014

Pogovor voditelja in novinarja s terena o odločitvi Karla Erjavca glede mesta predsednika DZ-ja

Voditelj: »Dogajanje spremlja Gregor Drnovšek. Kaj ti je uspelo izvedeti o tem, morda niti ne tako nepričakovanem zapletu?«

Novinar: »Ja, vseeno bi lahko rekli, kar presenetljiva odločitev Karla Erjavca. Kot mi je uspelo izvedeti je to odločitev, po temeljitem premisleku sprejel danes popoldne /.../ Da se vsa vodilna mesta nato razdelijo še enkrat. Dejan, zaenkrat toliko.«

Voditelj: »Hvala.«

27. DNEVNIK, 24. 7. 2014

Pogovor voditeljice in novinarke na terenu o družinski tragediji v Grosupljem

Voditeljica: »V Grosupljem je Aleksandra Trupej. Pozdravljena. Kaj ti je uspelo izvedeti o tragediji?«

Novinarka: »Dober dan. Torej, trenutno stojimo pred poslovno stavbo v Grosupljem, kjer se je vse skupaj dogajalo dopoldan, zato tukaj zdaj ni nikogar. /.../ Krajani so pretreseni, poglejmo izjavo dveh prič.«

/.../

Voditeljica. »Hvala.«

28. DNEVNIK, 14. 7. 2014

Pogovor voditeljice in novinarke s terena o volilnem izzidu

Voditeljica: »Kratka analiza volilnega izida s sodelavko Tanjo Gobec. Pozdravljena. Uspeh novih obrazov, prepričljiva zmaga stranke, ki je bila ustanovljena en mesec in 11 dni pred volitvami, poraz desnice. So bile včerajšnje volitve na nek način prelomne?«

Novinarka: »Ja, včeraj so volivci že drugič zapored stavili na povsem novo stranko, komaj ustanovljeno. /.../ In to je velika odgovornost in seveda na nek način davek na prepričljivo zmago Mira Cerarja.«

Voditeljica: »No, kaže, da bodo imele stranke desnega političnega pola v Državnem zboru manj kot tretjino sedežev. Kaj to pomeni za slovenski politični prostor?«

Novinarka: »Ja, kakorkoli preštavamo, seštavamo, sinočnji izid je seveda poraz desnice. Kot vemo /.../ Ampak iz prakse, iz preteklosti vemo, da je to velik zalogaj.«

Voditeljica: »O obrisih nove koalicije je verjetno še prezgodaj govoriti, kajne?«

Novinarka: »Ja, Cerar nakazuje, slišali smo prej njegovo izjavo, nakazuje, da bo šel precej previdno v koalicijske pogovore /.../ Po izkušnjah pa naj rečem, da praviloma dobimo vlado dva meseca po volitvah. Toliko, Manica izvoli.«

Voditeljica: »Tanja Gobec, najlepša hvala.«

29. DNEVNIK 21. 8. 2014

Prispevek o vračanju pokojnine

Brano besedilo: »Na nas se je s svojo zgodbo obrnila 72-letna Ana Šink, v solzah nam je povedala, da je tudi v pokoju opravljala računovodske storitve, saj ima doma bolnega moža in je želela nekaj malega dodatno zaslužiti. Poleg tega je lahko zaposlila tudi hčerko.

Izjava: »Vprašam to državo, če bi ji kdo dal delovno mesto?«

Brano besedilo: »Zdaj pa jo država kaznuje. Prejela je odločbo, da mora vrniti 20 tisoč evrov pokojnine.«

30. DNEVNIK, 13. 8. 2014

Prispevek o iraških beguncih

Brano besedilo: »Tisoče beguncev se stiska po šolah in župniščih v Ankavi, krščanski soseski na obronku Erbila. Na dvorišču cerkve svetega Jožefa jim vsak dan postrežejo s kosilom in večerjo. /.../ Halida je skupaj s svojimi hčerami in vnuki zbežala 6. avgusta in to ne prvič. Že junija, ko so islamisti zavzeli Mosul, se je družina za teden dni umaknila k sorodnikom, v sosednjo vas. Tokrat so morali bežati vsi. /.../ Takla se je z otroki zatekla k staršem, da mesto že več ur napadajo pripadniki Islamske države, jim je zamolčala.«

Izjava: »Ni me bilo strah. Mi otroci smo mislili, da je ognjemet, kot za praznike.«

Brano besedilo: »Desetletna Ban bi se rada vrnila domov, vsaj do septembra, ko se začne šola, a njena mama ima le malo upanja. /.../ Mnogi begunci si želijo v tujino, kjer je več verske svobode. V minulem, nemirnem desetletju je Irak že zapustilo kar dve tretjini kristjanov.«

31. DNEVNIK, 12. 8. 2014

Prispevek o nadaljnjem delu upokoencev

Brano besedilo: »To je 67-letna upokojenka Breda Satler, ki je že šest let v pokoju. Njena pokojnina je nizka, zato že snuje poslovno idejo, s katero bi lahko dodatno zaslužila.«

Izjava: »Kaj si boste pomagali s 500 evri, če stane samo da dihate na 30m2 300 evrov. In potem mi onemogočite, da kej zaslužimo. A mislite, da bom jaz 20 let sedela pred TV ne bom, ne bom in ne bom.«

Brano besedilo: »Država ji bo, kot smo poročali že včeraj, vzela polovico pokojnine, če bo odprla obrt. To je kraja, je ogorčena Satlerjeva.«

Izjava: »Ta denar je naš, ki nam po zakonu pripada. To je tako kot če bi v banko vlagali denar in ti ga po določeni dobi ne bi vrnil.«

32. DNEVNIK, 1. 8. 2014

Prispevek o ukrepih za odpravljanje brezposelnosti med mladimi

Brano besedilo: »28-letni Uroš se je po končanem študiju farmacije prijavil na Zavodu za zaposlovanje. Sprva je želel odpreti svoje podjetje, potem pa je dobil vabilo na trimesečno usposabljanje v podjetju Lek. /.../ Zdaj je že pol leta v Leku zaposlen. Uroš je eden od dva tisoč mladih, ki so se vključili v usposabljanje na delovnem mestu – enega izmed projektov Jamstev za mlade. Gre za nov pristop k reševanju brezposelnosti mladih. Cilj je, da zavod za zaposlovanje vsakemu, staremu do 29 let, ki je prijavljen na zavodu, v štirih mesecih ponudi zaposlitev, usposabljanje ali izobraževanje.«